

TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE YAKLAŞIMI 2025

+350

SEFİA
Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği

Bu rapor, İklim İçin 350 Derneği ve SEFiA tarafından hazırlanmıştır.

Ekim 2025

İklim İçin 350 Derneği, adını atmosferdeki karbondioksit miktarının güvenli üst sınırının milyonda 350 parçacık (ppm) olması gerektiğinden almaktadır. Başta kömür olmak üzere halk sağlığını, doğayı, iklimi tehdit eden fosil yakıt kullanımının, yaşanabilir bir yeryüzü için bir an önce sonlandırılması gerektiğini savunmaktadır. Bu çerçevede fosil yakıtlardan yenilenebilir enerji kaynaklarına adil bir geçişi savunan kurum, bu yönde çeşitli çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Daha fazla bilgi için: iklimicin350.org

Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği (SEFiA)
SEFiA, Türkiye'nin düşük karbonlu ekonomiye geçişi ve iklim değişikliği ile mücadelesi başta olmak üzere, sürdürülebilir ekonomi ve sürdürülebilirliğin finansmanı alanlarında bağımsız çalışmalar yapmak üzere kurulmuş, araştırma odaklı bir sivil toplum kuruluşudur. Ulusal ve uluslararası işbirlikleri yoluyla veri, bilgi ve araştırmacı kapasitesini geliştirmeyi hedefleyen SEFİA, düşük karbonlu ekonomi politikalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Daha fazla bilgi için: sefia.org

İKLİM İÇİN 350

SEFiA
Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği

YÖNETİCİ ÖZETİ

İklim değişikliğiyle mücadelede finans ve bankacılık sektörü, ekonomik dönüşümün en kritik bileşeni durumundadır. Küresel ekonomide düşük karbonlu bir modele geçiş, yalnızca enerji üretim ve tüketim alışkanlıklarını değil, finansal sistemin kaynak tahsisini de yeniden şekillendirmektedir. Bankalar, bu dönüşümde sermayenin yönünü belirleyen aktörler olarak hem risklerin azaltılmasında hem de fırsatların finansmanında kilit rol oynamaktadır. Kredi politikalarının, yatırım portföylerinin ve risk yönetimi çerçevelerinin iklim hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi, 2050 ve sonrasına yönelik sürdürülebilir büyüme stratejilerinin temelini oluşturmaktadır.

Küresel ölçekte bu alandaki en önemli gelişme, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) öncülüğünde kurulan Net Zero Banking Alliance (NZBA) olmuştur. NZBA, 2050 yılına kadar bankacılık sektörünün net sıfır emisyon hedefine ulaşmasını amaçlayan bir taahhüt platformudur. 2025 itibarıyla 140'tan fazla banka bu ittifaka katılmış ve küresel bankacılık varlıklarının yaklaşık yüzde 40'ını temsil eder hale gelmiştir. İttifak, üye bankalardan yüksek emisyonlu sektörlerde ölçülebilir ara hedefler belirlemelerini, finanse edilen emisyonlarını PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) metodolojisiyle hesaplamalarını ve ilerlemelerini yıllık olarak kamuya açıklamalarını istemektedir. Ancak 2025 başında, üyeler arasında hedef belirleme yöntemleri, şeffaflık düzeyi ve taahhütlerin uygulanma biçimlerine dair artan görüş ayrılıkları nedeniyle NZBA faaliyetlerine geçici olarak ara vermiştir. UNEP FI, bu süreci "yeniden yapılandırma ve değerlendirme dönemi" olarak tanımlamış, bankaların taahhütlerinin daha tutarlı ve denetlenebilir hale getirilmesi için çalışma gruplarını yeniden düzenlemiştir.

Son dönemde Türkiye'de de önemli gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Raporlama tarafında en önemli gelişme, Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS)'nın 2023 sonunda Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) tarafından yayınlanması olmuştur. TSRS, Avrupa Birliği'nin CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) ve EFRAG-ESRS standartlarıyla uyumlu şekilde hazırlanmış ve 2024 itibarıyla belirli ölçek üstü şirketler için zorunlu hale gelmiştir. Bu çerçevede bankalar, karbon ayak izi, finansal iklim riskleri ve geçiş finansmanı gibi alanlarda daha detaylı ve karşılaştırılabilir veri sunmaya başlamıştır. TSRS Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) yayımladığı rehberler doğrultusunda sektör, raporlama altyapısını güçlendirmiştir. Okumakta olduğunuz raporda da önceki raporlardan farklı olarak, bankaların TSRS raporlamasından faydalanılmıştır. Ancak uygulamada bazı zorluklar sürmektedir: veri toplama süreçlerinin kurumsallaşmamış olması, denetim standartlarının tam oturmaması ve bankalar arası tutarsızlıklar, TSRS'nın potansiyel etkisini sınırlamaktadır.

Türkiye'de bankacılık sektörü, ulusal 2053 net sıfır hedefi doğrultusunda son yıllarda önemli adımlar atmıştır. Sektörde sürdürülebilir finansman hacmi 2024 sonu itibarıyla 20 milyar dolar eşiğini aşmış, yeşil tahviller ve sürdürülebilirlik bağlantılı

krediler hızlı bir artış göstermiştir. Bugüne kadar özel bankalar arasında Akbank, Garanti BBVA, İş Bankası, QNB ve TEB; yatırım bankaları arasında ise TSKB yeni kömür projelerini finanse etmeme taahhüdü ile birlikte mevcut kömür projelerinden çıkış tarihlerini açıklamış ve net-sıfır hedefleri için bir tarih belirlenmiş durumdadır.

Ancak bu olumlu tabloya karşın, Türk bankacılık sektöründe sürecin bütüncül biçimde ilerlediği söylenemez. Bazı bankalar hâlâ kömür ve fosil yakıt finansmanına dolaylı biçimlerde devam etmekte, çevresel riskleri kredi değerlendirmelerinde sistematik olarak hesaba katmamaktadır. İncelemeye alınan 17 bankanın 11'inde yeni kömür finansmanı, kömürden çıkış ya da net-sıfır taahhütlerden bir ya da daha fazlası eksiktir. İklim risklerinin finansal risk yönetimi sistemlerine tam entegrasyonu henüz sınırlı düzeydedir. Ayrıca bankaların bir kısmı, finanse edilen emisyonlarını ölçmekte veya kamuya açıklamakta yeterli şeffaflığı sağlayamamaktadır.

Bu olumsuzluklar, iklim hedeflerine ulaşma açısından kritik riskler doğurmaktadır. Finansal sistem, karbon yoğun sektörlere kaynak aktarmaya devam ettiği sürece, geçiş finansmanı yavaşlamakta ve Türkiye'nin 2053 net sıfır hedefine ulaşması gecikmektedir. Dolayısıyla bankacılık sektöründeki gelişmelerin izlenmesi, iklim politikalarının başarısı açısından yalnızca ekonomik değil, çevresel bir gerekliliktir. Bankalar iklim hedefleriyle uyumlu hareket etmediklerinde, finansal sistemin geneline yayılan "geçiş riski" artmakta; yani düşük karbon ekonomisine geçiş sırasında ortaya çıkacak varlık değer kayıpları ve finansal istikrarsızlık olasılığı yükselmektedir. Bu nedenle düzenleyici kurumlar, yatırımcılar ve kamuoyu, bankaların sürdürülebilirlik performanslarını yakından izlemekte; şeffaflık ve hesap verebilirlik beklentileri giderek artmaktadır.

Rapordaki genel bulgular, Türk bankacılık sektörünün sürdürülebilir finansman ve iklim raporlamasında önemli ilerlemeler kaydettiğini ancak bu ilerlemenin henüz sistematik bir dönüşüme dönüşmediğini göstermektedir. Geçtiğimiz yıl yayınladığımız rapordaki bulgularla karşılaştıracak olursak: bankaların kömür finansmanı ile ilgili pozisyonlarında bir değişiklik yaşanmadığı ve yeni kömür projelerine finansman sağlamayacağını söyleyen banka sayısının 11'de, mevcut kömür proje finansmanından çıkış taahhüdü veren banka sayısının 6'da kaldığı görülmektedir. Bununla birlikte net-sıfır hedefini açıklayan banka sayısının QNB Türkiye'nin bu bankalara katılmasıyla 12'den 13'e yükseldiği görülmektedir.

Türkiye bankacılık sektörü iklim değişikliğiyle mücadelede stratejik bir rol üstlenmekte, ancak bu rolün etkinliği tutarlı hedeflere, sürekli izleme, ölçme ve şeffaf raporlama kapasitesine bağlıdır. TSRS'nin yaygın biçimde uygulanması, finanse edilen emisyonların PCAF metodolojisiyle ölçülmesi ve NZBA çerçevesinde belirlenen ara hedeflerin kamuya açık şekilde izlenmesi, finansal sistemin güvenilirliğini artıracaktır. Bankacılık sektöründeki olumlu adımlar kadar gecikmelerin ve eksikliklerin de düzenli olarak takip edilmesi, Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşmasında belirleyici önemdedir. Çünkü finansal akışların yönü, iklim politikalarının gerçek başarısını belirleyen temel göstergedir; bankaların yönlendirdiği her yatırım, geleceğin iklimini şekillendirmektedir.

KISALTMALAR ve TANIMLAR

Net-Zero Banking Alliance – NZBA

Üye tabanlı bir kuruluş olan Net-Sıfır Bankacılık İttifakı (NZBA), bankaların iklim değişikliğinin etkileri ve buna bağlı ekonomik etkilerle mücadele etmelerini desteklemeyi taahhüt ediyor.

Science Based Targets initiative – SBTi

Bilim Temelli Hedefler Girişimi (SBTi), şirketlerin ve finans kuruluşlarının dünya çapında iklim kriziyle mücadelede rol oynamalarını sağlayan bir kurumsal iklim eylemi organizasyonudur.

International Renewable Energy Certificate – I-REC

International REC Standard Foundation tarafından geliştirilen Yenilenebilir Enerji Sertifikası (I-REC), elektriğin yenilenebilir enerji kaynaklarından üretildiğini belgeleyen uluslararası sertifikasyon sistemidir. Her I-REC, yenilenebilir bir enerji kaynağından üretilen 1 MWH (megavat saat) elektriği temsil eder.

Partnership for Carbon Accounting Financials – PCAF

Karbon Muhasebesi Finansman Ortaklığı (PCAF), finansal kurumların kredi ve yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarını ölçmeleri ve raporlamaları için küresel bir standart geliştirmeyi amaçlayan kâr amacı gütmeyen bir inisiyatiftir. Bu sayede finans sektörü, Paris İklim Anlaşması hedefleriyle uyumlu olacak şekilde şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlayarak portföylerini net sıfır hedefiyle hizalayabilmesi amaçlanmaktadır.

GİRİŞ

Küresel ölçekte iklim değişikliği, yalnızca çevresel bir tehdit değil, aynı zamanda ekonomik ve finansal sistemler açısından da kritik bir risk alanı olarak değerlendirilmektedir. Paris Anlaşması'nın 1,5°C hedefi, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG'ler) çerçevesinde finans sektörü, düşük karbonlu ekonomiye geçişin temel aktörlerinden biri olarak konumlandırılmaktadır (UNEP FI, 2021; IPCC, 2022). Bu doğrultuda, bankalar iklimle ilgili fiziksel ve geçiş risklerini kredi politikalarına, yatırım stratejilerine ve risk yönetimi süreçlerine entegre etmeye başlamış, aynı zamanda yeşil finansman ürünleri ve sürdürülebilir yatırım araçları yoluyla dönüşümün hızlanmasına katkı sunmaktadır. Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY/ESG) kriterlerinin küresel bankacılık sektöründe giderek ana akımlaşması, bu dönüşümün en belirgin göstergelerinden biridir (OECD, 2021).

Türkiye özelinde ise bankacılık sektörü, ülkenin artan enerji talebi ve karbon yoğun ekonomik yapısı nedeniyle iklim politikalarının uygulama sahasında kilit bir rol oynamaktadır. Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon hedefi ve Paris Anlaşması'na taraf olması, finansal kuruluşların yatırım ve kredi kararlarında iklim risklerini dikkate almalarını zorunlu hale getirmiştir (T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2021). Türkiye'deki bankalar son yıllarda yeşil tahvil ihraçları, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler ve yenilenebilir enerji projelerinin finansmanı aracılığıyla bu sürece dahil olmakta; aynı zamanda UNEP FI, NZBA gibi uluslararası inisiyatifler çerçevesinde küresel standartlara uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, düzenleyici çerçevenin gelişim aşamasında olması, iklim verilerindeki sınırlılıklar ve geçiş finansmanına dair belirsizlikler, Türkiye'de bankacılık sektörünün iklim değişikliğine uyum sürecinde öne çıkan zorluklardır (EBRD, 2022; TBB, 2023).

Bu rapor, 2024 yılında yayımlanan, 11 özel banka (Akbank, Denizbank, Garanti BBVA, HSBC, ICBC Türkiye, ING Türkiye, QNB Türkiye, Şekerbank, Türk Ekonomi Bankası, Türkiye İş Bankası, Yapı ve Kredi Bankası), Türkiye Varlık Fonu'na ait 3 kamu bankası (Halkbank, Vakıfbank, Ziraat Bankası) ile 3 kalkınma ve yatırım bankasının (Türk Eximbank, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB), Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB)) yer aldığı, önceki üç raporun devamı niteliğinde olup; bahse konu bankaların iklim değişikliği ile ilgili beş kritik temaya yaklaşımlarını aşağıda değerlendirmiştir:

- Fosil yakıt varlıkları/yatırımlarıyla etkileşim düzeyi
- "Net Sıfır" hedef tarihi
- Karbon ayak izi
- Temiz enerji yatırımları
- ESG (Environmental, Social, Governance) ve benzer derecelendirmeler

Bu raporda bankaların (varsa) 2024 yılı entegre faaliyet raporları, 2024 yıllık raporları, (TSRS uyumlu) sürdürülebilirlik raporları/sunumları, (varsa) CDP (Carbon Disclosure Project) sonuçları ve Sustainalytics ESG derecelendirmeleri incelenmiştir.

ÖZEL TİCARİ BANKALAR

AKBANK

12.700'den fazla çalışanı ve 694 şubesiyle Akbank, 2024 yılında 42,4 milyar TL konsolide net kâr ile konsolide bazda 2 trilyon 653 milyar TL aktif büyüklüğe ulaşmış ve müşterilerine sağladığı toplam krediler 1 trilyon 376 milyar TL'si nakdi olmak üzere toplam 1 trilyon 728 milyar TL, mevduatlar ise 1 trilyon 633 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Aktif müşteri tabanı ise, 2021 sonundan bu yana %72 artış ile 14,5 milyon olmuştur.

2030 yılına kadar sürdürülebilirlikle ilintili borçlanmanın artırılmasını hedefleyen Akbank'ın 2024 Entegre Faaliyet Raporu'na göre, 2024 yılında 190 milyar TL sürdürülebilir finansman sağlanmış, 2030 yılı için belirlenen 200 milyar TL'lik Sürdürülebilir Finansman hedefi aşılarak, hedef 800 milyar TL'ye yükseltilmiştir.

2024 yıl sonu yeşil kredi risk bakiyesi tematik alanlarına bakıldığında ise, kredilerin %68'ini yenilenebilir enerji; %15'ini temiz ulaşım; %8'ini enerji verimliliği ve %5'ini sürdürülebilir turizm kredilerinin oluşturduğu görülmektedir.

Sürdürülebilir dış ticaret finansmanı programı çerçevesinde yenilenebilir enerji üretim araçlarının ithalatı için büyük bir Avrupa Bankası ile işbirliğine giden Akbank'ta ayrıca, 2024 yılında toplam yurt dışı borçlanmada sürdürülebilir borçlanmanın payı %69 olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılında ayrıca, ÇSY temalı ve ÇSY skorlu fonların hacmi, yatırımcı sayısında geçtiğimiz yıla kıyasla yaşanan %132'lik artışın sonucunda 402 bin yatırımcıyla toplam 13,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Akbank, 2021 yılında kömürle çalışan yeni termik santral projelerini (TES), kömürlü termik santral kapasite artışlarını ve yeni kömür madeni yatırımlarını finanse etmeme taahhüdünde bulunmuştu.

Akbank 2024 yılında ayrıca, adil geçiş prensiplerini de dikkate alarak 2040 yılına kadar kömürden çıkış taahhüdünü açıklamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Çimento, demir çelik, gayrimenkul ve enerji sektörlerinin karbonsuzlaşmasını önceliklendirerek 1,5 derece senaryosuyla uyumlu 2030 ara hedeflerini ve sektörel yol haritalarını açıklayan Akbank, 2050 yılına kadar operasyonel ve portföy emisyonlarını azaltarak Net Sıfır Banka olma taahhüdü doğrultusunda 2024 yılında NZBA üyesi olmuştur.

Karbon Ayak İzi

Operasyonlar ve karbon yoğun sektörlere yönelik emisyon azaltım hedefleri ve yol haritası bulunan Akbank, sektör bazlı gerçekleştirilen iklim değişikliği odaklı müşteri etkileşimi ve değerlendirme çalışmaları kapsamında kömür, çimento, demir çelik, petrol doğalgaz, alüminyum, ulaşım ve tarım sektörlerinde faaliyet gösteren 100'den fazla firmayı 2024 yılında değerlendirmeye tabi tutmuştur. Bu kapsamda Akbank, finanse ettiği emisyon yoğunluğunu 2030 yılına kadar, 2021 baz yılına göre enerji üretimi faaliyetleri özelinde %60, çimento üretimi faaliyetleri özelinde %23,8 ve demir çelik üretimi faaliyetleri özelinde %29 azaltmayı hedeflemektedir. Gayrimenkul sektörü hedefini hizmet binaları ve konut binaları olmak üzere ikiye ayıran Banka ayrıca, finanse ettiği emisyon yoğunluğunu 2030 yılına kadar, 2021 baz yılına göre hizmet binalarında %40,8, konut binalarında ise %49,3 oranında azaltmak üzere çalışmalarını hızlandırmıştır.

2024'te, 2019 baz yılından bu yana, operasyonel emisyonlarını %83 oranında azaltan Akbank, Paris Anlaşması 1,5 derece senaryosuna ve SBTi metodolojilerine uygun olarak, 2030 yılına kadar Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını 2019 baz yılına göre %90 oranında azaltmayı hedeflemektedir.

2021 yılında belirlenen operasyonlarından kaynaklı emisyonlarını 2025 yılına kadar sıfırlayarak karbon nötr banka olma hedefini, küresel ve Türkiye'deki gelişmeleri dikkate alarak 2023 yılında Net Sıfır emisyon hedefi olarak güncelleyen Akbank, 2023 yılı başından itibaren kullanılan elektriğin %100'ünü yenilenebilir kaynaklardan sağlamakla birlikte, Kapsam 2 emisyonlarını da sıfırlamıştır.

4.çeyrekte Entegre Yönetim Sistemi (ISO 14001, ISO 45001, ISO 50001) kapsamında tüm lokasyonları uluslararası akreditasyonla sertifikalandırılan banka ayrıca, tüm binalarında enerji verimliliğini artırarak enerji tüketimini azaltmaya odaklanmaktadır.

Temiz Enerji Yatırımları

416 milyar TL değerinde Sürdürülebilir Finansman hacmi yaratan Akbank'ın toplam sürdürülebilir finansman ürün ve hizmet sayısı 23'tür.

Proje finansmanı portföyünde, 2016 yılından bu yana, enerji üretimi alanında yalnızca yenilenebilir enerji projelerini kredilendiren Banka, bu sayede proje finansmanı enerji portföyünde yenilenebilir enerjinin payını %91'e yükseltmiştir. 2024 yılı itibarıyla, proje finansmanı enerji portföyünde, bugüne kadar finanse edilen enerji üretim projelerinin 3.163 MW'ını HES, 2.692 MW'ını RES, 320 MW'ını JES, 225 MW'ını GES ve 21 MW'ını Biyokütle tesisleri oluşturmaktadır. 2024 yıl sonu itibarıyla proje finansman enerji portföyüyle destek verilen yenilenebilir enerji proje sayısı ise 192'ye ulaşmıştır. Bu kapsamda Akbank'ın 2024 yılı itibarıyla proje finansmanında yenilenebilir enerji kredi bakiyesi 784 milyon ABD doları olmuştur.

2024 yılında ürün portföyüne eklenen Ticari Yeşil Büyüme Kredisi ile Akbank ayrıca, firmaların yenilenebilir enerji, enerji ve kaynak verimliliği ile temiz ulaşım yatırımlarını hızlandırmayı ve bu sayede, firmaların karbon ayak izini azaltarak net sıfır hedeflerine katkı sunmayı hedeflemektedir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Sustainalytics ESG risk değerlendirmesinde Akbank, "14,8 - Düşük Risk" kategorisinde bir önceki yıla göre aynı kategoride kalırken, bankanın CDP İklim Değişikliği Programı notu 2024 yılında "A" seviyesine yükselmiştir.

2024 Refinitiv ÇSY değerlendirmesine göre 100 üzerinden 85 puan alan Akbank ayrıca, uzun vadeli çevresel, sosyal ve yönetişim risklerine karşı dayanıklılığı ölçen MSCI ÇSY Derecelendirmeleri'nde puanını AA seviyesine yükseltmiştir.

DENİZBANK

Denizbank, 15 bin çalışanı ve 644 şubesiyle 2024 yılında 45,3 milyar TL net kâra ve 1.579 milyar TL aktif büyüklüğe ulaştı. Aynı yılda bankanın müşteri sayısı ise, %2'lik artışla 18,9 milyona yükselmiştir.

Emirates NBD Grubu'nun bir parçası olan ve 2021 yılı itibarıyla sürdürülebilirlik raporlaması yapan Denizbank, 2024 yılında Entegre Faaliyet Raporu'nun ilkini yayımlamıştır.

Yeşil ve sosyal finansman hacmini 2024 yılı sonuna kadar 3,2 milyar ABD dolarına çıkaran Denizbank, sürdürülebilirlikle ilgili fonlama payını ise %47'ye yükseltmiştir. İlgili yılda Denizbank ayrıca, yeni sürdürülebilir finans ürünleri de geliştirmiştir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi

Düşük karbon ekonomisine geçiş kapsamında, 2024 yılı için DenizBank Finansal Hizmetler Grubu (DFHG) düzeyinde Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları ilk kez hesaplanmış ve sınırlı güvence altına alınmış olup, İklim Risk ve Fırsat Analizi gerçekleştirilmiştir.

İlgili yılda finanse edilen emisyonlar ise, PCAF metodolojisine uygun olarak hesaplanmıştır.

Denizbank ayrıca sürdürülebilirlik stratejisi kapsamında, Emirates NBD Grup net-sıfır taahhütleri ve Türkiye NDC'si ile hizalı Karbonsuzlaşma Stratejisi'nin tamamlanmasını ve Sürdürülebilir Finans (2025-30) Eylem Planı oluşturulmasını hedeflemektedir.

Temiz Enerji Yatırımları

2024 yılı Aralık ayında DenizLeasing, 10 milyon Euro'luk kısmı KOBİ'lerin ve tarımın desteklenmesi amacıyla Güneydoğu Avrupa için Avrupa Fonu'ndan (EFSE); diğer 10 milyon Euro'luk bölümü de kaynak verimliliği ve yenilenebilir enerji projelerinin finansmanı için Yeşil Büyüme Fonu'ndan (GGF) olmak üzere toplam 20 milyon Euro'luk kredi anlaşması imzalamıştır.

Bu zamana kadar Kurumsal ve Ticari Bankacılık Grubu olarak 5 milyar ABD dolarını geçen yenilenebilir enerji yatırımı için 1,5 milyar ABD doları kredi kullandırılmış olup, 2024 yıl sonu itibarıyla söz konusu kredilerin güncel risk tutarı 305 milyon ABD doları olmuştur. 2024 yılı itibarıyla Kurumsal ve Ticari Bankacılık ve DenizLeasing olarak yenilenebilir enerji yatırımları için kullandırılan finansman tutarı da 59 milyon ABD dolarıdır.

2024 yılında, 20 milyon ABD dolarının üzerinde yenilenebilir enerji projelerine finansman sağlayan Denizbank, dahil olduğu konsorsiyumlar kapsamında toplamda 3 GW'a yaklaşan yenilenebilir enerji kurulu gücünün devreye girmesine katkıda bulunarak, bugüne kadar yenilenebilir enerji projelerine 1,5 milyar ABD doları finansman desteği sağlamıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Denizbank, Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. Bankanın, 2022 mali dönemi içerisinde ilk defa raporlama yaptığı CDP İklim Değişikliği Programı notu 2024 yılı için "B" seviyesine yükselmiştir.

GARANTİ BBVA

22.664 çalışanı ve 795 şubesiyle 28 milyona yaklaşan müşteriye hizmet veren Garanti BBVA, 2024 yılında 92,1 milyar TL net kâr elde etmiştir. 2024 yıl sonu verilerine göre yaklaşık 3.002,6 milyon TL konsolide aktif büyüklüğe ve 2.154,3 milyar TL'lik toplam mevduat büyüklüğüne ulaşmıştır.

İspanyol BBVA grubunun bir parçası olmasına rağmen kendi sürdürülebilirlik politikalarını uygulayan Garanti BBVA, ana hissedarı BBVA'nın 2018-2025 periyodu için koymuş olduğu, sürdürülebilir kalkınmanın finansmanına 300 milyar Euro katkı hedefine 400 milyar TL katkı sağlayacağını taahhüt etmiş ve 2018'den bu yana bu hedefe 291 milyar TL katkı sağlamıştır. (2024 yılında 171 milyar TL) İklim eylemleri kapsamında ayrıca, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, döngüsel ekonomi, elektrifikasyon gibi alanlara 91,1 milyar TL finansman sağlamıştır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Banka, mevcut portföyündeki kömür faaliyetlerine ilişkin riski, portföyü aktif olarak izleyerek ve bir taahhüt/izleme planı oluşturarak en geç 2040 yılına kadar sıfırlamayı ve bu sektörden tamamen çıkacağını 2021 yılında duyurmuştur.

Bu kapsamda, gelirlerinin %5'inden fazlası elektrik üretimi için termal kömür madenciliğinden gelen ya da kurulu güç kapasitesinin %5'inden fazlası termal kömürden elektrik enerjisi üretimi olan ve böylece elektrik üretiminden gelir elde eden hem yeni hem de mevcut müşteriler kömür müşterisi olarak tanımlanmaktadır.

Bu taahhüt doğrultusunda Kömürden Çıkış Planı oluşturularak, kömür müşterilerinin riskleri yakından takip edilmeye ve kademeli olarak azaltılmaya başlanmıştır. 2024 yılı içerisinde kömür müşterilerinde %10 oranında risk azalışı raporlanmıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Garanti BBVA, NZBA ve SBTi taahhütleri kapsamında 2050 yılına dek kredi portföyünü net sıfır senaryoları ile uyumlamayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda ayrıca, bankanın finansman sağladığı müşterilerinin de karbon ayak izlerini azaltmasına yardımcı olmak hedeflenmektedir.

Karbon Ayak İzi

Banka, NZBA tarafından belirlenen Hedef Belirleme Kılavuzu'na uygun olarak, 2030 yılına kadar belirli sektörlerde karbonsuzlaşma hedeflerini açıklamaktadır.

Banka, 2030 yılı için elektrik üretimi, otomotiv, demir çelik ve çimento gibi karbon yoğun sektörlerde karbonsuzlaşma hedeflerini uluslararası kabul görmüş Paris Anlaşması Uyumlu Sermaye Geçişi Değerlendirmesi (PACTA) metodolojisine dayanarak belirlemiştir.

PACTA kapsamında ayrıca kömür madenciliği, kömürle çalışan elektrik üretim santralleri ve deniz taşımacılığı sektörleri özelinde de ayrı çalışmalar başlatılmış olup; 2025 yılının ilk çeyrek sonunda izlenmeye başlanması hedeflenmektedir. 2025 yılında ayrıca havacılık, gayrimenkul, deniz taşımacılığı, petrol ve gaz, alüminyum gibi sektörlerde yeni hedefler belirlenmesi planlanmaktadır.

Garanti BBVA, karbon emisyonlarını azaltmak için yürüttüğü çalışmalar kapsamında ayrıca, 2020 yılı itibarıyla faaliyetlerinden kaynaklanan emisyonlar için karbon kredisi satın almakta; uluslararası kuruluşlar tarafından kabul görmüş gönüllü karbon piyasalarındaki projeleri desteklemektedir.

2015 verilerine kıyasla 2020'ye dek Kapsam 1 ve Kapsam 2 CO2 emisyonunu %75 oranında azaltan Garanti BBVA, faaliyetleri kaynaklı kalan emisyonları için karbon kredisi satın almakta ve enerji tüketimini I-REC sertifikalı yenilenebilir kaynaklardan sağlamaktadır.

Garanti BBVA ayrıca, karbon emisyonunu 2025 yılına kadar %29, 2035 yılına kadar %71 oranında azaltma hedefini duyurmuştur. Garanti BBVA, 2020 senesinde Paris İklim Anlaşması'nın maksimum 1,5°C sıcaklık artışı hedefine uygun bir hedefi benimsediğini açıklayan ilk şirket olmuştur. Banka, 2020 yılı sonunda faaliyetlerinden kaynaklanan emisyonları %75 oranında azaltarak kalan emisyonları için uluslararası kuruluşlar tarafından kabul görmüş gönüllü karbon piyasalarındaki projelere yatırım yapmaya başlamıştır. Böylelikle Banka, azaltım hedefinden 15 yıl önce sera gazı emisyonlarını dengelemiştir.

2021 yılında yayınlanan Garanti BBVA Eko-Verimlilik Planı, 2021-2025 yılları arasında her yıl enerji tüketiminin en az %80'ini yenilenebilir enerjiden karşılamayı ve metrekare başına su tüketimini azaltmayı hedeflemektedir.

Temiz Enerji Yatırımları

2014 yılından bu yana Proje Finansmanı kapsamındaki yeni elektrik üretimi projelerinde %100 yenilenebilir enerjiye finansman sağlayan Banka, 2024 yılında da yeni proje finansmanı enerji yatırımlarında sadece yenilenebilir enerji yatırımlarını desteklemiştir.

Finansmanına dahil olunan RES ve GES'lerin kurulu güçlerinin pazar payı 2024 yılında sırasıyla %23,6 ve %14,3 olmuştur. Garanti BBVA'nın yenilenebilir enerji yatırımlarına sağladığı kümülatif finansman tutarı yaklaşık 7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu kapsamda:

- Kurulu gücü 3030 MW olan Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES) projelerine 3,003 milyar ABD doları,
- Kurulu gücü 3704 MW olan Hidroelektrik Enerjisi Santrali (HES) projelerine 2,501 milyar ABD doları,
- Kurulu gücü 2860 MW olan Güneş Enerjisi Santrali (GES) projelerine 1,015 milyar ABD doları,
- Kurulu gücü 337 MW olan Jeotermal Enerji Santrali (JES) projelerine 0,275 milyar ABD doları,
- Kurulu gücü 142 MW olan Biyokütle Enerji Santrali (BES) projelerine 0,201 milyar ABD doları finansman hacmi yaratılmıştır.

2024 yılında ayrıca, Garanti BBVA'nın finansmanında yer aldığı yenilenebilir enerji projeleri aracılığıyla Türkiye için güncel ortalama şebeke emisyon faktörüne göre toplam engellenen emisyon tutarı 14,82 milyon tCO_2e olarak hesaplanmaktadır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Garanti BBVA, CDP İklim Değişikliği Programı'nda "A" notu elde ederken, 2024 yılında Sustainalytics'ten "23,7- Orta ESG Riski" notu almıştır.

Garanti BBVA ayrıca, S&P Global'in Kurumsal Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi sonucunda 85 notu ile küresel ölçekte değerlendirmeye giren 668 finans kuruluşu arasında en yüksek 15'inci puana sahiptir.

HSBC TÜRKİYE

HSBC Türkiye, 1.467 çalışanı ve 44 şubesiyle 2024 yılında 6,041 milyon TL net konsolide kâr elde ederek yaklaşık 191,43 milyar TL aktif büyüklüğe ulaşırken, müşterilere verilen net kredilerin toplamı 54,87 milyar TL olmuştur.

HSBC Grup, 2030 yılına kadar 750 milyar ile 1 trilyon Amerikan doları aralığında sürdürülebilir yatırım sağlayarak veya sağlanmasına aracılık ederek müşterilerinin net sıfıra ve sürdürülebilir bir geleceğe geçişine yardımcı olmayı hedeflemektedir. HSBC Türkiye ise, 2024 yılında HSBC Grup'un Sürdürülebilir Finans ve Yatırım Veri Sözlüğü 2024'te yer alan ayrıntılı tanımlara uygun olarak toplam 1.033 milyon ABD doları (36.528 milyon TL) tutarında sürdürülebilir finans ürünü işlemi gerçekleştirmiş veya bu işlemlere aracılık etmiştir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

HSBC Grubu'nun yayınladığı "kömürden çıkış politikası" uyarınca HSBC Türkiye, yeni fosil yakıt varlıklarını/yatırımlarını finanse etmemektedir.

HSBC Grubu ayrıca, 2030 yılına kadar Avrupa Birliği (AB) ve OECD pazarlarında, 2040 yılına kadar ise diğer pazarlarda termik kömürle çalışan elektrik santrallerinin ve termik kömür madenciliğinin finansmanının aşamalı olarak kaldırılmasını taahhüt etmektedir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Net sıfıra geçişi desteklemeyi önceliklendiren HSBC Grup, Ekim 2020'de 2050 yılına kadar net sıfır bir banka olma hedefini duyurmuştur.

Karbon Ayak İzi

HSBC Grubu'nun hedefi, operasyon ve tedarik zincirinde 2030 yılına kadar karbonsuz bir şirket olmaktır.

HSBC Türkiye, öncelikle tüketimden kaynaklanan karbon emisyonlarını azaltmaya odaklanmayı ve sonra kalan emisyonları Paris Anlaşması doğrultusunda düşük karbonlu alternatiflerle değiştirmeyi planlamaktadır. HSBC Türkiye, emisyonları azaltmak amacıyla imkân dahilindeki yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönelik olanakları da değerlendirmektedir. HSBC Türkiye, mevcut politikalara uygun olarak, karbon kredilerini, yalnızca doğrudan azaltma veya düşük karbonlu alternatifler ile değiştirmenin mümkün olmadığı durumlarda emisyonları sıfırlamak için kullanmayı öngörmektedir. HSBC Türkiye, mevcut raporlama dönemi itibarıyla karbon kredisi kullanımı gerçekleştirmemiştir.

Küresel sıcaklık artışlarının sınırlandırılmasında yüksek kaliteli karbon sıfırlamasının önemi doğrultusunda, uzun vadede bazı yüksek bütünlüğe sahip karbon giderim projeleri değerlendirmeyi planlamaktadır.

Temiz Enerji Yatırımları

Bilgiye ulaşılamamıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

HSBC Türkiye, CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzeri derecelendirmeler de mevcut değildir.

ICBC TÜRKİYE

ICBC Türkiye, 35 şubesiyle 2024 yılı sonu itibarıyla 0,3 milyar TL net zarar açıklamıştır. 99,3 milyar TL aktif büyüklük elde eden bankanın kredileri ise, 2023 yıl sonuna göre %3 artış göstererek 55,2 milyar TL olmuştur.

ICBC Türkiye, ICBC China'ya aittir. ICBC China, 17 yıldır aralıksız olarak yıllık kurumsal sosyal sorumluluk raporu yayınlamasının ardından 2024 yılında ilk kez yıllık sürdürülebilirlik raporu yayınlamıştır. ICBC Türkiye ise, 2020 yılı verilerine dayanarak ilk sürdürülebilirlik raporunu 2022'de yayımlamış ve 2022 sonunda bir sürdürülebilirlik komitesi kurmuştur.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

Bilgiye ulaşılamamıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

ICBC Türkiye, CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzeri derecelendirmeler de mevcut değildir.

ING TÜRKİYE

2024 yılında 59 şubesi ve bağlı ortaklıkları ile toplam 2.653 çalışanı ile ING Türkiye'nin 2024 yıl sonu aktif büyüklüğü 199 milyar TL, net kârı ise 2,2 milyar TL olmuştur. İlgili yılda ayrıca, 104,3 milyar TL'si nakdi olmak üzere toplam 124,8 milyar TL'lik kredi desteği sağlayan ING Türkiye'nin mevduat büyüklüğü ise 130,6 milyar TL'ye yükselmiştir.

ING Grubu'nun sürdürülebilirlik yaklaşımı, 2000'li yılların başlarında iklim değişikliği, kaynak verimliliği ve toplumsal etki gibi alanlara odaklanmak suretiyle geliştirilmiştir. 2017 yılında "Net Sıfır Bankacılık" ilkesine yönelik taahhüt açıklanmış, bu çerçevede hem operasyonel ayak izinin azaltılması hem de finansman sağlanan sektörlerin dönüşümünün desteklenmesi hedeflenmiştir. ING Türkiye ise, sürdürülebilirlik yaklaşımını ING Grubu'nun global net sıfır hedefleri doğrultusunda şekillendirmektedir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

ING Grubu, 2015 yılında kömürle çalışan enerji santrallerinin finanse edilmeyeceği taahhüdünü kamuoyuna açıklamıştır. 2017 yılında ise, 2025 yılına kadar kömür finansmanını sıfırlayacağını açıklamıştır. ING Grubu ayrıca, 2050 yılına kadar net sıfır karbon emisyonuna ulaşma hedefi doğrultusunda, petrol ve gaz faaliyetlerinin finansmanının 2040 yılına kadar aşamalı olarak sonlandırılacağını taahhüt etmektedir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

2021 yılında NZBA üyeliğinin akabinde, portföyünü 2050 yılına kadar net sıfır salıma ulaşma hedefini taahhüt eden ING Grubu, bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik 2030 ara hedeflerini de oluşturarak, karbon emisyonunun azaltılmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda, ING Türkiye de grup hedefleriyle uyumlu olarak hareket etmektedir.

Karbon Ayak İzi

ING Türkiye, 2024 yılında toplam elektrik ihtiyacının yaklaşık %95'ini yenilenebilir kaynaklardan temin etmiştir. Yenilenebilir olmayan kaynaklardan temin edilen elektrik tüketiminden doğan dolaylı emisyonlar ise 2015 yılından bu yana, satın alınan sertifikalar aracılığıyla sıfırlanmaktadır. Gerçekleştirilen enerji verimliliği çalışmalarıyla birlikte, 2024 yılında gerçekleşen toplam elektrik tüketimi, 2023 yılına kıyasla %19 azalma göstermiştir.

Ayrıca, tüm elektrik tüketimini yenilenebilir kaynaklardan sağlamakta veya EAC (Energy Attribute Certificate) ile karşılamakta olan ING Türkiye'nin Kapsam 2 emisyonları da 0 olarak raporlanmaktadır.

ING Türkiye, 2015 yılından bu yana, I-REC yenilenebilir enerji sertifikası temin etmekte olup söz konusu sertifikalar bağımsız üçüncü taraf kuruluşlarca doğrulanmaktadır. Mevcut uygulama çerçevesinde bu yaklaşımın sürdürülmesi planlanmakta iken, I-REC sertifikaları, operasyonlardan kaynaklı emisyonların azaltılmasına yönelik hedeflere ulaşılmasında tamamlayıcı bir araç olarak değerlendirilmektedir.
ING Grubu'nun net sıfır hedefi yalnızca karbon azaltımını değil, zaman içinde karbon dengeleme mekanizmalarının da değerlendirilmesini içermektedir. Örneğin, 2025 yılı itibarıyla, ING Grubu'nun toplam emisyonlarında -2014 yılına kıyasla- %75 oranında azalma hedeflenmiş ve bu hedef 2024 yılı itibarıyla gerçekleştirilmiştir. Benzer şekilde uzun vadeli bir hedef olarak ING Grubu, 2030 yılına kadar, Kapsam 1 ve Kapsam 2 mutlak emisyonlarında -2014 yılına kıyasla- %90 oranında azalma sağlanması hedeflemektedir. Bu doğrultuda ING Türkiye ise, grup hedefleriyle uyumlu olarak, aşağıdaki unsurları içeren sera gazı azaltım yol haritasını uygulamaktadır.

- **Hedef türü ve niteliği:** 2014 baz yılına göre belirlenen hedefler mutlak değerlerdir. Kapsam 1 ve 2 emisyonlarında 2030 yılına kadar %90 azaltım hedeflenmektedir.

- **Hedef kapsamı:** Bu hedefler, operasyonel kontrol kapsamındaki tüm birimleri kapsamaktadır.

- **Geçici kilometre taşları:** 2025 yıl sonuna kadar Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarında 2014 baz yılına göre %75'lik bir azaltım hedefi ile ara izleme yapılmaktadır.

- **Hedef uygulaması:** Bu hedefler 2014 baz yılı olarak kabul edilerek hesaplanmıştır. Net sıfır hedefi kapsamında yenilenebilir enerji sertifikaları kullanılmaktadır.

- **Uluslararası anlaşmalarla uyum:** Bu hedefler, Paris Anlaşması ve SBTi kriterleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

- **Doğrulama:** Hedeflerin belirlenmesinde kullanılan metodoloji SBTi tarafından doğrulanmaktadır.

- **İzleme ve performans:** ING Grubu'na ait veri yönetim sistemi üzerinden toplanan ve MEF (Master Evidence File) aracıyla konsolide edilen veriler yıllık olarak değerlendirilmekte ve ilgili komiteler tarafından onaylanmaktadır. Emisyonlardaki eğilimler ise iç yönetim panellerinde izlenmekte, gerektiğinde hedeflerde güncellemeye gidilmektedir.

Ayrıca, ING Grubu tarafından geliştirilen Terra yaklaşımı kapsamında belirlenen sektörel emisyon azaltım hedefleri ING Türkiye tarafından desteklenecek şekilde, finansman kararlarında bu stratejik yönelimle uyumlu hareket edilmektedir. Terra hedefleri kapsamında, her sektör için net sıfır hedefi mutlak sera gazı emisyonu azaltımı esasına dayanmakta olup baz yıl, sektöre göre değişmekle birlikte genellikle 2019 veya 2020'dir. Hedeflerin ilerleyişi, yıllık olarak yayımlanan "Climate Progress Update" raporları ile izlenmekte ve gerektiğinde gözden geçirilmektedir. ING Grubu'nun bu hedefleri, SBTi tarafından bilim temelli olarak onaylanmıştır ve Paris Anlaşması ile uyumludur.

Temiz Enerji Yatırımları

ING Grubu orta vadeli hedefler kapsamında, 2025 yılına kadar yenilenebilir enerji projelerine yıllık 7,5 milyar Euro seviyesinde finansman sağlanmasını hedeflenmektedir. Ayrıca, sürdürülebilirlik odaklı yatırımların çeşitlendirilmesi ve finansal desteğin artırılması da amaçlanmaktadır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

ING Türkiye, CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzeri derecelendirmeler de mevcut değildir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

2024 yıl sonu itibarıyla 20.560 çalışanı, 1.012 yurt içi ve 22 yurt dışı şubesi ile yaklaşık 25 milyon müşterisine hizmet sunan İş Bankası, 2024 yılında 45,5 milyar TL net kâr ve 3.323,8 milyar TL aktif büyüklük elde ederken, müşterilerine kullandırdığı toplam nakdi kredi büyümesi %41,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2024 yılında uluslararası piyasalarda 500 milyon ABD doları tutarında, 5 yıl vadeli sürdürülebilir Euro tahvil ihracı gerçekleştiren İş Bankası, 100. yılına özel, Türkiye'de halka arz yöntemiyle ihraç edilen ilk Yeşil Finansman Bonosu olma özelliğini taşıyan "100. Yıl Bonosu"nun ihracını gerçekleştirmiştir.

İş Bankası ayrıca, 2026 yılına kadar 650 milyar TL tutarında sürdürülebilir finansman sağlama taahhüdü beyan etmektedir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

2020 yılında elektrik üretimi için kömür ve doğal gaz kullanan yeni termik santral yatırımlarını, 2021 yılında ise yeni kömür madenciliği yatırımlarını finanse etmeyeceğini açıklayan İş Bankası, 2023 yılında NZBA taahhütlerine paralel olarak 2040 yılına kadar kömürle ilgili faaliyetlerin finansmanını sonlandıracağını açıklamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

İş Bankası Birleşmiş Milletler tarafından, üye bankaların portföylerini 2050 yılına kadar Paris Anlaşması doğrultusunda net-sıfır emisyon hedefleriyle uyumlu hale getirmelerini sağlamak için kurulan NZBA'ya üye olup, 2050 yılına kadar yatırım ve kredi portföyünü net sıfır salıma ulaştırmayı hedeflemektedir.

Karbon Ayak İzi

İş Bankası, Nisan 2022'de imzacısı olduğu NZBA taahhütleri kapsamında, 2023 yılında enerji üretimi, çimento ve demir-çelik sektörlerinde 2030 yılı emisyon azaltım hedeflerini belirlemiş ve kamuoyu ile paylaşmıştı.

2024 yılında ise Banka, NZBA tarafından karbon yoğun sektör olarak tanımlanan diğer beş sektördeki hedef belirleme çalışmalarını tamamlamıştır. Bu kapsamda 2023 baz yılına kıyasla 2030 yılına kadar emisyon yoğunluğunun alüminyumda %7, gayrimenkulde %36, kara yolu yük taşımacılığında %20, petrol ve gazda %15 azaltılması hedeflenmiştir.

Gıda güvenliği ve sürdürülebilir kalkınma bakımından kritik rolü nedeniyle Banka'nın stratejik öncelikleri arasında yer alan tarım sektöründe ise bir ilk hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, tarımsal ürünler niteliklerine göre farklılaştırılarak, emisyon yoğunluğunun buğday üretiminde %14, mısır üretiminde %15, pirinç üretiminde %16 azaltılması hedeflenmiş, Tarım Bankacılığı tecrübesi ve çiftçilerin ihtiyaçları doğrultusunda ürün bazlı hedeflere paralel olarak üç farklı yol haritası belirlenmiştir. Böylelikle, İş Bankası NZBA tarafından belirlenen karbon yoğun sektörlerin tümünde emisyon azaltım hedeflerini açıklayan ilk Türk bankası olmuş ve İklim Dönüşüm Planı'nı kamuoyuna duyurmuştur.

İş Bankası ayrıca Türkiye'de ilk defa uygulanacak ve müşterilerin düşük karbonlu tedarik zincirine geçiş hedeflerine katkı sağlayacak olan "Sürdürülebilir Tedarikçi Finansmanı Sistemi"ni hayata geçirmiştir.

Banka, Uluslararası Seragazları Protokolü'ne uygun olarak hesaplanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları toplamı bakımından, 2026 yılı itibarıyla faaliyetlerini karbon-nötr olarak yürütmeyi hedeflemektedir.

2021 yılında yenilenebilir enerji tedarikine başlayan İş Bankası, 2022 yılı itibarıyla elektrik tüketiminin tamamını yenilebilir kaynaklardan sağlamaya başlamış olup, 2023 yılında kredilendirme faaliyetleri ve tedarik zinciri nedeniyle oluşan Kapsam 3 emisyonlarını da hedef bazlı bir yaklaşımla değerlendirmiştir.

Temiz Enerji Yatırımları

2024 yılında 1.020 MW kurulu güce sahip yenilenebilir enerji projelerine finansman sağlayan İş Bankası'nda, yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen enerji miktarının toplam enerji tüketimi içerisindeki payı ise %100 olmuştur.

İş Bankası'nın 2024 yılında elektrik üretim kredileri riski içerisindeki yenilenebilir enerji kredilerine sağladığı finansmanın payı ise %78'dir. Finanse edilen yenilenebilir enerji projeleri ile salımına engel olunan toplam emisyon miktarı

2024 yılında yaklaşık 10,5 milyon ton CO_2e, üretilen temiz enerji ise 62,7 milyon MWh olarak gerçekleşmiştir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

İş Bankası, 2024 yıl sonu itibarıyla Sustainalytics'ten "18,1" notunu alarak, "düşük risk" seviyesinde yer alırken, bankanın 2024 yılı CDP İklim Değişikliği Programı puanı "B" seviyesindedir.

2016 yılından bu yana FTSE4Good Gelişmekte Olan Piyasalar Endeksi ile BIST Sürdürülebilirlik ve BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksleri'nde yer alan İş Bankası ayrıca, eski adıyla Refinitiv olarak bilinen London Stock Exchange Group (LSEG) tarafından yapılan değerlendirmede 2024 yıl sonu itibarıyla 100 üzerinden 89 puan alarak 1.138 global banka arasında 10. sırada yer almıştır.

ŞEKERBANK

2024 yılında 3.719 çalışanı ve %72'si Anadolu'da bulunan 239 şubesiyle 3.178 milyon TL konsolide net kâr elde eden banka, 117,1 milyar TL aktif büyüklüğe sahip olurken, müşterilere verilen kredilerin toplamı 58,5 milyar TL olmuştur.

Toplam tarım kredilerinin %92,7'sini oluşturan sürdürülebilir tarım kredi portföyünü %100 seviyesine taşımayı hedefleyen Şekerbank, 2024 yılı itibarıyla, Türkiye Yeşil Ekonomi Finansman Programı (GEFF II Türkiye) kapsamında kırsal kalkınmayı ve sürdürülebilir tarımı desteklemek amacıyla Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'ndan (EBRD) 25 milyon Euro tutarında kaynak sağlamıştır.

Şekerbank, Hollanda Kalkınma Bankası (FMO) liderliğinde gerçekleştirilen sendikasyon kredisi ile yaklaşık 160 milyon ABD doları değerinde yurt dışı kaynak sağlayarak, kırsal bölgelerin kalkınması öncelikli olmak üzere, KOBİ ve mikro işletmelerin desteklenmesi, sürdürülebilir tarım ve kadın bankacılığı alanındaki projelere finansman desteği sunmaktadır. Banka ayrıca, 2009 yılından bu yana, Dünya Bankası Uluslararası Finans Kuruluşu (International Finance Corporation (IFC)) rehberliğinde geliştirilen kredilerin çevresel ve sosyal etkilerinin analiz edilmesine dayanan Sosyal ve Çevresel Yönetim Sistemi'ni de (SÇYS) uygulamaktadır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Şekerbank 2023 yılında kömür santralleri, kömür madenleri ve kömür taşımacılığı gibi faaliyetlere yönelik finansman sağlamama kararı alarak, bu sektörü yasaklı faaliyet alanları listesine dâhil etmiştir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi

Carbonmap emisyon hesaplama platformunu 2024 yılında müşterilerinin hizmetine sunan Şekerbank, uygulama sayesinde bir önceki yıla kıyasla Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının toplamında %22 oranında azaltım sağlamıştır.

Ayrıca, bağımsız kuruluşlarca 2024 yılında doğrulanan emisyon verilerine göre, bankanın Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları toplamı, 2021 yılına kıyasla %41,6 oranında azalmıştır.

Banka, 2021 yılı baz alınarak belirlediği 2028 yılına kadar Kapsam 1 ve Kapsam 2 toplam sera gazı emisyonlarında %43 oranında azaltım ve aynı baz yılda mevcut olmayan yenilenebilir elektrik kullanımının %100'e çıkarılacağına dair hedeflerini SBTi çerçevesinde doğrulatmıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

Çevresel finansman kapsamında kullandırılan, EKOkredi ile sağlanan finansman tutarı 2024 yılında önceki yıla göre %30 oranında artış göstermiştir.

Müşterilerin sürdürülebilirlik faaliyetlerini desteklemek ve sürdürülebilir bir ekonomiye destek vermek hedefi kapsamında, Şekerbank tarafından sağlanan finansman miktarı ise 2024 yıl sonu itibarıyla 1,3 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Ayrıca, temiz enerjiye yapılan yatırımlar sayesinde Şekerbank Edirne'de bulunan GES santrali ve I-REC sertifikalı elektrik temini ile operasyonlarda kullanılan yenilenebilir enerji oranı %60 seviyesine yükselmiştir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Şekerbank 2024 yılında CDP İklim Değişikliği Programı'ndan "A", Sustainalytics'ten ise "25,7 - Orta ESG Riski" notlarını almıştır. BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan Şekerbank ayrıca, sürdürülebilirlik derecelendirme kuruluşlarından biri olan LSEG'ye de ESG performansı kapsamında raporlama yapmaktadır ve 2024 yılı skoru 100 üzerinden 74 puan olmuştur.

QNB TÜRKİYE

İştirakler dahil 15.000'e yaklaşan çalışanı ve 427 şubesiyle QNB Türkiye 2024 yılında, 36,2 milyar TL konsolide net kâr ve yaklaşık 1.555,1 milyar TL konsolide aktif büyüklük elde ederken, müşterilerine sağladığı konsolide net kredilerin toplamı ise 911,2 milyar TL olmuştur.

İşletmelere yönelik, karbon ayak izi azaltımını teşvik eden finansman çözümü olarak Yeşili Arttıkça Faizi Düşen Kredi sunan QNB Türkiye, 2024 yılının ilk yarısında, 400 milyon ABD dolar tutarında sürdürülebilir sendikasyon kredisi temin etmiştir. Banka yılın ikinci yarısında ise, 650 milyon ABD doları tutarındaki sürdürülebilirlik bağlantılı sendikasyon kredisiyle sektörde aynı anda 1 yıl, 2 yıl vade yanında 3 yıl vadeye erişen sendikasyon kredisini temin etmiştir.

QNB Türkiye ayrıca, 500 milyon ABD doları tutarında ilk sürdürülebilir Eurobond ve Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) iş birliği ile toplamda 125 milyon ABD doları tutarında yeşil ve mavi tahvil kapsamında Türkiye'nin ilk mavi tahvil ihracını da gerçekleştirmiştir.

Banka ayrıca, Sürdürülebilir Finans ve Ürün Çerçevesi'ne uyumlu, 10 milyon ABD doları ve üzeri, 2 yıl vadeli proje kredilerinin oranı %33,64'e yükselmiş ve bu kapsamda toplam 60 milyar TL finansman sağlanmıştır. Çevre dostu konut ve ihtiyaç kredileri kapsamında ise, 8,1 milyon TL tutarında finansman sunulmuştur.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

QNB Türkiye, 2022 yılında Finanse Edilmeyen Faaliyetler Listesine "yeni kömür termik santrallerini" ve "yeni kömür yatırımı projelerini" ekleyerek, listesinin kapsamını genişletmiştir. Banka, portföyünün ilgili proje finansman kredileri için hedeflediği 2032'de kömürden çıkış taahhüdünü 2023 yılı itibarıyla gerçekleştirmiştir.

2024 yılında bu politika daha da genişletilerek, Banka'nın "Finanse Edilmeyen Faaliyetler Listesi"ne yeni kömür termik santralleri, yeni kömür madeni yatırımları ve sürdürülebilir ormancılık dışındaki ağaç ve orman ürünlerinin üretimi veya ticareti eklenmiştir. Ayrıca, KOBİ müşteri portföyünde kömür ticareti, taşımacılığı ve madenciliği ile tütün ve tehlikeli kimyasalların üretimi, ticareti ve taşımacılığına yönelik kredilerde kısıtlama uygulanmaya başlanmıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

QNB Türkiye, 2050 yılına kadar Net Sıfır emisyona ulaşma taahhüdünü açıklamıştır. Net Sıfır Bankacılık yaklaşımıyla banka, kendi operasyonlarından kaynaklanan emisyonlarını azaltmanın yanı sıra, finansman yapısını da küresel iklim hedefleriyle uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır. QNB Türkiye ayrıca, karbon yoğun sektörler için belirlenen özel geçiş stratejileri ve hedefler doğrultusunda sermaye akışını düşük karbonlu yatırımlara yönlendirirken, aynı zamanda yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerine kaynak sağlamakta ve ölçülebilir sonuçlar ile şeffaf raporlamayla da bu süreci desteklemektedir.

Karbon Ayak İzi

QNB Türkiye 2024 yılında 2017 baz yılına göre operasyonel emisyonlarını %69,5 oranında azaltmış, elektrik tüketiminin tamamını I-REC sertifikalı yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlayarak Kapsam 2 emisyonlarını nötrlemiştir. Enerji verimliliği projeleri ve öz tüketime yönelik yenilenebilir enerji yatırım planıyla bu performansın daha da pekiştirileceğinin altı çizilmektedir.

Bireysel finansal işlemlerin ise %96,2'si dijital kanallardan gerçekleştirilmiş ve web ile mobil işlemlerden doğan emisyonların tamamı nötrlenmiştir. Ayrıca, bankanın araç filosuna 2019 yılından bu yana hibrit model araç alımları da sağlanmaya başlanmıştır.

Banka'nın yeşil tahvil ihracı ve yeşil mevduatı kapsamında 436 milyon ABD doları tutarındaki yatırım, Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği (ICMA) Yeşil Tahvil Prensipleri ile uyumlu olarak, uluslararası sertifikalı yeşil bina, yenilenebilir enerji ve temiz ulaşım projelerinin finansmanında kullanılmıştır. Bu tahsisle 2024 yılı için ilişkilendirilen emisyon azaltımı 1.295.060 ton CO_2e olarak hesaplanmıştır. Yapılan yatırımının sağladığı emisyon azaltımı üzerinden işlem bazlı örtük karbon birim fiyatı yaklaşık olarak 436 milyon ABD doları /1.295.060 ton CO_2e 'den 336,67 USD/ton CO_2e olarak belirlenmiştir.

Temiz Enerji Yatırımları

Aralık 2024 itibarıyla QNB Türkiye'nin riskte olduğu yenilenebilir enerji projelerinin toplam kurulu gücü 1.556 Mwm'ye ulaşırken, toplam proje finansman kredileri içindeki yenilenebilir enerji projelerinin payı ise %11 olarak gerçekleşmiştir.

İlgili yılda ayrıca, yenilenebilir enerji sektörüne yönelik proje finansmanı 11,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yenilenebilir enerji yatırımlarına sağlanan proje finansman kredilerinin dağılımına bakıldığında ise, %81,5'lik pay ile hidroelektrik ilk sırada yer alırken onu, %13,8 ile güneş, %3,2 ile rüzgâr ve %1,6 ile jeotermal yatırımlarının takip ettiği görülmektedir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

QNB Türkiye, 2024'te Sustainalytics raporlamasından "27,2" notunu alarak, Orta ESG Riski grubunda yer almıştır. Bankanın 2024 yılı CDP İklim Değişikliği Raporlaması notu ise "A" olmuştur.

TÜRKİYE EKONOMİ BANKASI (TEB)

8.047 çalışanı ve 436 şubesiyle TEB'in, 2024 yılında toplam kredileri 332,6 milyar TL'ye, toplam mevduatı ise 405,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. TEB'in toplam aktifleri ise yine 2024 yıl sonu itibarıyla 611,4 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2024 yılında iş stratejisini gözeterek uluslararası ortağı BNP Paribas'ın sürdürülebilirlik stratejisi ile uyumlu 4D (Dream, Design, Details, Discipline) Stratejisini hayata geçiren TEB, bu kapsamda Enerji Dönüşümü, KOBİ Bankacılığı Yeşil Dönüşüm, Kadın Bankacılığı ve Elektrikli Mobiliteye Geçiş alanlarında stratejik büyüme hedefleri belirlemiştir.

2024 yılında kurumsal bir firmanın beş bankanın katılımıyla gerçekleştirilen sendikasyon kredisindeki yeşil kredi dilimi için 'Yeşil Kredi Eş Koordinatörü' rolünü de üstlenen TEB'in, sürdürülebilirlik bağlantılı sendikasyon kredisi ile reel sektörün dış ticaret finansmanına 450 milyon ABD doları destek sağladığı bilinmektedir. Sendikasyon kredisi 14 ülkeden toplam 24 bankanın katılımıyla gerçekleşirken, ilave kaynak artışıyla beraber yenilenme oranı %136 olmuştur.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Banka Yönetim Kurulu, iklim değişikliği ile mücadeleye katkı sağlamak amacıyla kömürle çalışan yeni veya mevcut elektrik üretim tesislerindeki kapasite artışı, kullanım ömrü uzatmaya yönelik projeler ve termal kömür altyapı yatırımlarının (örneğin, liman ve demiryolları) finansmanını sonlandırmıştır. Ayrıca TEB, 2030 yılına kadar kömürle çalışan enerji üretim sektöründeki tüm finansal ilişkilerini sonlandırmayı taahhüt etmektedir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

TEB'in uluslararası ortağı BNP Paribas, portföyünün 2050'ye kadar net sıfır emisyona uyumlu hale getirmesi için aktif çalışmalar yürütmektedir. BNP

Paribas, kredi portföyünü kademeli olarak Paris Anlaşması'nın hedefleriyle uyumlu hale getirme kararı almıştır. 2021 yılında Grup, özellikle Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) 2050 yılı net sıfır emisyon (NZE) senaryoları ile uyumlu olacak şekilde, en fazla sera gazı emisyonuna neden olan sektörler için ara uyum hedefleri belirlemeyi taahhüt etmiştir. TEB, bu yaklaşıma paralel ve BNP Paribas'ın bu kapsamdaki hedeflerine de katkıda bulunacak şekilde kendi faaliyetleri ve müşterilerinden kaynaklanabilecek iklim risklerine karşı Banka'nın risk iştahı çerçevesini sağlamlaştırmak adına iklim stres testleri ve senaryo analizleri gerçekleştirmektedir.

Karbon Ayak İzi

TEB, SKDM kapsamında öngörülen potansiyel finansal etkileri nicel olarak ölçmeye yönelik çalışmalarına 2024 yılında başlamış olup, bu kapsamda SKDM sektörlerinde faaliyet gösteren müşterileri belirlemek için öncelikle NACE koduna odaklanmıştır. Bu çerçevede SKDM'den doğrudan etkilenebilecek müşterilerinden emisyon yoğunluğu, emisyon azaltıcı yatırım planları, emisyon projeksiyonları ve ihracat pazar paylarıyla ilgili bilgiler derlediği ifade edilmektedir.

Kapsam 2 emisyonlarını I-REC sertifikası ile 2025 yılında %95-%100 oranında azaltmayı hedefleyen TEB, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını geçiş muafiyeti kapsamında ilk yıl raporlamamıştır. Banka 2024 yılında ayrıca, emisyonlarını dengelemek amacıyla karbon kredisi satın alıp kullanmamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

NGFS Net Sıfır 2050 senaryosunda küresel birincil enerji ihtiyacının yaklaşık %80'inin yenilenebilir enerji ve biyokütle tarafından sağlanması beklenmektedir. Bu doğrultuda, TEB doğrudan yenilenebilir enerji finanse etmese de TEB'in finansman sağladığı sektörlerde yenilenebilir enerjinin payının artacağı öngörülmektedir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

TEB, CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzeri derecelendirmeler de mevcut değildir.

YAPI KREDİ BANKASI

772 şube ve 14 binin üzerinde çalışanı ile müşterilerine hizmet veren Yapı Kredi'nin 2024 yıl sonu itibarıyla toplam nakdi ve gayrinakdi kredileri %39 artarak 1,8 trilyon TL'ye ulaşmış, toplam aktif büyüklüğü ise 2,6 trilyon TL ve net kârı 29 milyar TL olmuştur.

2024 yılı Mayıs ayında Sürdürülebilir Finans Çerçevesi'ne uyumlu olacak şekilde kullandırım yapacağı ilk Sürdürülebilir Sendikasyon işlemini gerçekleştiren Yapı Kredi, 2024 yıl sonu itibariyle, sürdürülebilir finansman çerçevesi ile uyumlu olan ve sürdürülebilirlik bağlantılı kredi hacmi toplamını 3,5 milyar doların üzerine çıkarmıştır. Bankanın ikinci sendikasyon işlemi ise, Kasım ayında, 367 gün vadeli olarak, toplam 442 milyon ABD doları ve 454 milyon Euro olmak üzere iki dilimden oluşmuştur.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

2021 yılında revize edilen kredi politikaları kapsamında YKB, kömür yakıtlı yeni termik santrallere ve yeni kömür madeni projelerine finansman sağlamayacağını beyan etmiştir.

Yapı Kredi ayrıca, Net Sıfır Yol Haritası kapsamında, petrol ve gaz sektöründeki toplam kredi portföyünün yaklaşık %95'ini oluşturan petrol dağıtımcıları ve perakendeciler kapsamında 1,5°C uyumunu sağlamak için bazı özel kaldıraçlar belirlemiş olup, bu senaryoda banka, emisyon yoğunluğunu 2030 yılına kadar 70,24 gCO2e/MJ'den %4 azaltmayı hedeflemiştir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

2021 yılında emisyonlarını azaltmak için SBTi'ye taahhütte bulunan Yapı Kredi, 2023 yılında da NZBA'ya üye olmuştur.

Bu kapsamda Banka, 2022 yılında ilk kez PCAF metodolojisini kullanarak finanse edilen emisyonların ölçümü ve analizini gerçekleştirmiştir. 2023 yılında ise, SBTi reh-

berliği çerçevesinde ara dönem net sıfır emisyon azaltım hedeflerinin modelleme çalışmasının tamamlanmasının akabinde Banka, 2024 yılında SBTi doğrulaması almıştır. Yapı Kredi bu doğrulama ile Türkiye'de SBTi doğrulaması alan ilk özel Tier-I banka ve Türk bankacılık sektöründeki en kapsamlı kredi portföyü hedefini veren banka olmuştur.

Yapı Kredi aynı zamanda bir NZBA imzacısı olarak portföyünü 2050 yılına kadar Paris İklim Anlaşması doğrultusunda net-sıfır emisyon hedefleriyle uyumlu hale getirmeyi taahhüt etmiştir. Bu doğrultuda 2024 yılında, NZBA rehberlerinin tavsiyelerine göre sektöre özel emisyon azaltım hedeflerini belirlemiştir. Banka SBTi onaylı ve NZBA uyumlu hedeflerine ulaşmak için sektörel bazlı geliştirdiği kapsamlı net-sıfır yol haritasını halka açık olarak yayımlayan ilk Türk bankası olmuştur.

Karbon Ayak İzi

2024 yılında, yıllık enerji tasarrufu miktarı 2.064 GJ iken, yenilenebilir enerji finansmanı ile önlenen emisyon miktarı ise 1,9 CO_2e olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl Banka, Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarını da (lokasyon bazlı), bir önceki yıla göre enerji verimliliği iyileştirmeleri ve soğutucu gaz kullanımının düşüşü ile ~%5 oranında azaltmıştır.

Bu kapsamda, 2024 yılı raporlama döneminde çalışması başlatılan projelerden biri, Banka öz tüketiminin ~59%'unu yenilenebilir enerjiden karşılayacak olan Arazi GES Projesi olmuştur. Yasal izin süreçleri devam etmekte olan projenin devreye alınması ve elektrik üretimine başlanması planlanmaktadır.

Yapı Kredi ayrıca, 2024 yılında Fast FRWRD Kobi Çözümleri Hızlandırma Programı girişimlerinden biri olan Apollo IoT ile Yapay Zekâ Destekli Sürdürülebilir Tesis ve Çevre Yönetimi Dijital Platformu projesini tamamlamıştır. Proje ile bankanın lokasyon bazında elektrik, doğalgaz, su tüketimleri ve maliyetleri dijital ortamda doğru ve hızlı bir şekilde takip edilmeye başlanmıştır.

İlaveten, Bankacılık Üssü binası için, LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) platin sertifikasını alan Yapı Kredi, Versiyon 4.1 (Leed Platin v4.1) kapsamında bu sertifikaya sahip olan Türkiye'deki ilk banka olmuştur.

Enerji yönetimi çerçevesinde yürütülen tüm bu çabalarla birlikte Yapı Kredi 2024 yılında:

- Kademeli LED Dönüşümü Projesi'ne devam ederek, toplamda 289,4 GJ elektrik enerjisi tasarrufu sağlamıştır.
- Bankacılık Üssü Veri Merkezinde bulunan sistem odalarında soğutmaya

harcanan enerjinin düşürülmesi için önceki yıl başlatılan Koridor Kapama Projesi ile birlikte, 1.775 GJ elektrik enerjisi tasarrufu sağlanmıştır.

- Projeler ile azaltılamayan emisyonlar için Kapsam 1 emisyonlarını Gold Standard Karbon Nötr Sertifikası satın alarak dengelemiş, yenilenebilir enerji üretimi ve enerji tasarrufu sağlayan projeler sonrası tüketilen elektrik için I-REC (Uluslararası Yenilenebilir Enerji Sertifikası) satın alarak Kapsam 2 emisyonlarını nötrlemiştir.

- Bankacılık Üssü ve Bodrum GES projeleri ile 4.554 GJ elektrik üretimi yapılarak, şebekeden satın alınan elektrikte tasarruf sağlanmıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

Yapı Kredi 2024 yılı %100 yenilenebilir enerji kullanımı hedefini gerçekleştirmiş ve elektrik tüketiminin %100'ünü yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlamıştır.

2024 yıl sonu itibariyle finansman sağlanan yenilenebilir enerji projeleri dağılımında, HES projeleri 2.162 MW kurulu güç ile ilk sırada yer alırken, RES projeleri 564 MW ve GES projeleri 272 MW ile onu takip etmiştir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Yapı Kredi, 2024 yılında Sustainalytics'ten "15,8 – Düşük ESG Riski" notu almıştır. Bu performans ile Banka Sustainalytics'in Top-Rated Companies 2024 Listesi'ne girmeye hak kazanmıştır.

2024 yılında Banka, CDP İklim Değişikliği Programı'nda notunu korumuş ve Global A Listesi'nde üst üste iki kez yer almıştır.

2014 yılında kuruluşundan itibaren BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde işlem gören Yapı Kredi, aynı zamanda, 2017 yılından bu yana Londra Borsası'na bağlı FSTSE4Good Gelişmekte olan Piyasalar Endeksi'nde listelenmektedir.

Banka ayrıca, MSCI ÇSY derecelendirmesinde AA notu ile 2024 yılında da "Lider" sınıfındaki konumunu korumuştur.

2021 yılından bu yana S&P Global'in Kurumsal Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi kapsamında yaptığı raporlama ile üst üste 4 kez uluslararası bankacılık sektöründe en yüksek performans gösteren şirketler arasında gösterilen Yapı Kredi, S&P Sustainability Yearbook'a girmeye de hak kazanmıştır.

Yapı Kredi, Sustainable Fitch derecelendirmesinde de 60 puan ile Tier-I bankaları arasında en iyi skora sahiptir.

KAMU
BANKALARI

HALKBANK

2024 yıl sonu itibarıyla 21.520 çalışanı ve 1.092 şubesiyle Halkbank'ın aktif büyüklüğü bir önceki sene sonuna oranla %37 artışla 3 trilyon TL seviyesine, toplam mevduatı ise; yüzde 27 artışla 2,4 trilyon TL'ye yükselmiştir. Yine aynı dönemde bankanın toplam kredileri 2,3 trilyon TL olurken, net kârı ise 15,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tüm sektörlere yönelik ısı haritaları hazırlayan Halkbank'ın, SKA bağlantılı ticari nitelikli nakdi kredi oranı %87 iken, sürdürülebilirlik ve çevre değerlendirmesi kapsamında 2024 yılı içerisinde 15.509 firma değerlendirilmiştir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Halkbank, SBTi'ye hedef vererek hem doğrudan operasyonları hem de portföy emisyonları için 2050 yılına kadar Net Sıfır emisyona ulaşmayı hedeflemektedir.

NZBA'nın de bir üyesi olan Halkbank, tüm kredi ve yatırım portföyü için de 2050 yılına kadar Net Sıfır emisyona ulaşmayı hedeflemektedir.

Karbon Ayak İzi

2024 yılı içerisinde gerçekleştirilen ve toplam kurulu gücü 277 MW olan 22 adet (GES:17, RES:2, HES:2, BES:1) yenilenebilir enerji projesi kapsamında, kullandırılan yenilenebilir enerji kredileriyle 334.764 tCO_2e emisyon azaltımına katkı sağlanmıştır. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği kredilerinin 2024 yılı tutar bazında dağılımında, adet bazlı dağılıma paralel olarak GES projeleri en yüksek paya sahip iken, RES ve HES projeleri sırasıyla ikinci ve üçüncü sırada yer almıştır.

Halkbank, raporlama döneminde uluslararası finans kuruluşlarından sağlanan kaynak ile 10.687 tCO_2e emisyon azaltımı sağlanmıştır.

Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarını 2021 baz yılına göre 2032 yılında %50,4 oranında azaltmayı hedefleyen Halkbank ayrıca, kredi portföyünde yine 2021 baz yılına göre 2032 yılına kadar:

- proje finansman kaynaklı elektrik üretimi emisyonlarını MWh başına %52,6 oranında,
- diğer elektrik üretimi emisyonlarını MWh başına %73,8 oranında,
- ticari gayrimenkul sektörü kaynaklı emisyonlarını metrekare başına %60 oranında azaltmayı taahhüt etmektedir.

Temiz Enerji Yatırımları

Banka'nın Enerji Yatırımları riski içerisinde, Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Yatırım Kredisi riskinin payı 31,3 milyar TL ile %53,4 seviyesinde olduğu raporlanmaktadır.

2024 yıl sonu itibarıyla bireysel hariç toplam nakit riski içerisinde Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Yatırım Kredisi riskinin payı ise %2,6 olarak ifade edilmiştir.

Yaptığı teknik ve finansal değerlendirmelerle GES, HES, JES, RES ve BES gibi elektrik ve ısı üretimine konu yatırımlara finansman desteğine öncelik veren Halkbank, 2024 yılında yenilenebilir enerjiye yönelik 2,7 milyar TL tutarında nakit yatırım kredisi kullandırmıştır.

Halkbank ayrıca, yurt dışı kaynaklı kredilerden 2024 yılı içerisinde enerji kredileri de dahil olmak üzere müşterilerin yatırım ve işletme sermayesi ihtiyaçları dahilinde toplamda 54 milyon Euro kredi kullandırmıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Halkbank'ın 2024 yılında CDP İklim Değişikliği Programı'nda en yüksek seviye olan "A" skorunu alarak Global A List'e girmiştir. İlgili yılda Sustainalytics raporlamasından ise "31" puan alarak, bir önceki yıla kıyasla "Yüksek ESG Riski" segmentine gerilemiştir.

2024 yılı ikinci, üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde Halkbank ayrıca, BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi'nde yer almıştır. Bankanın 2024 yılı LSEG ÇSY skoru ise 83 olmuştur.

VAKIFBANK

Vakıfbank'ın 2024 yıl sonu itibarıyla toplam aktifleri 4 trilyon TL'ye ulaşmıştır. 18 binden fazla çalışanı ve 959 yurt içi ve 4 yurt dışı şubesiyle 2024 yılında net dönem kârı 40 milyar 375 milyon TL olurken, müşterilerine sağladığı toplam nakdi ve gayri nakdî kredilerin büyüklüğü ise 22,3 trilyon TL olmuştur.

Sürdürülebilir Finansman Çerçevesine uyumlu kredi portföyü tutarını 2024 yılında 5,5 milyar ABD doları olarak gerçekleştiren Vakıfbank, 2023 yılında revize edilerek Sürdürülebilir Finansman Çerçevesi'ne uyumlu hale getirilen sürdürülebilirlik temalı sendikasyon kredilerinden elde edilen kaynağı, 2024 yılında da bu çerçeve kapsamında çevresel ve sosyal temalı kredi ürünleri aracılığıyla kullandırmaya devam etmiştir. Bu kapsamda, 2024 yılında sürdürülebilirlik temalı sendikasyon kredileri toplamını 1,8 milyar ABD doları seviyesine ulaştırmıştır.

Vakıfbank ayrıca, Ekim ayında 500 milyon ABD doları tutarında, 5,25 yıl vadeli yeni bir sürdürülebilir eurobond ihracını gerçekleştirerek, bankanın sürdürülebilir eurobond ihraç büyüklüğünün toplam tutarını 2,5 milyar ABD doları seviyesine taşımıştır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

2024 yılında Sürdürülebilirlik Komitesi'ne bağlı Bilimsel Temelli Hedefler Çalışma Grubu'nu oluşturan Vakıfbank, 2050 yılına kadar "net sıfır" emisyona ulaşmayı taahhüt etmektedir.

Sürdürülebilirlik strateji çerçevesinde, 2023 yılında yayınladığı ve iklim değişikliğinin getirmekte olduğu değişim ve dönüşüm ihtiyacını en geniş perspektifte değerlendirdiği "Net Sıfır Emisyon" beyanını içeren "İklim Geçiş Planı" doğrultusunda çalışmalarına devam etmektedir.

Karbon Ayak İzi

2019 yılında SBTi'ye katılarak karbon emisyonu azaltım taahhüdünü açıklayan ilk Türk kamu kuruluşu olan Vakıfbank, karbon emisyon azaltımına ilişkin bilim temelli hedeflerini de belirleyerek SBTi'ye sunmuş ve 2023 yılında hedefleri SBTi tarafından onaylanan ilk Türk Bankası olmuştur.

SBTi tarafından onaylanan hedeflerine göre Vakıfbank, 2032'ye kadar 2021 yılındaki Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarında 1,5°C ile uyumlu seviyeye getirmek için %51 azaltım hedeflemektedir. Banka ayrıca, bir yıldan uzun vadeli ticari ve kurumsal kredi portföyünün %31,6'sı için 2027 yılına kadar sera gazı emisyon azaltımına yönelik SBTi hedefi koymayı planlamaktadır.

Tüm bunlara ek olarak Vakıfbank, 2021 baz yılına göre 2032 yılına kadar:

- elektrik üretimi proje finansmanı portföyü sera gazı emisyonlarını MWh başına %52,7,
- ticari gayrimenkul kredisi portföyü sera gazı emisyonlarını metrekare başına %60,
- kurumsal krediler portföyünde yer alan elektrik üretiminden kaynaklanan sera gazı emisyonlarını MWh başına %42 oranında azaltmayı hedeflemektedir.

2024 yılında ayrıca, ISO 14064-1:2018 sertifikası ile doğrulanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarının fazlasını dengeleyerek karbon nötr banka olan Vakıfbank, aynı yılda elektriğin yenilenebilir enerji kaynaklarından üretildiğini belgeleyen uluslararası sertifikasyon sistemi olan I-REC 'e dahil olmuştur. Bu kapsamda, elektrik tüketiminin (yurt dışı hariç) %100'ü yenilenebilir enerji olarak temin edilmiştir.

Şirket bünyesinde çevreye duyarlı taşıtların kullanımının artırılması amacıyla binek araçların yaklaşık %80'i hibrit araçlarla değiştirilmiş olup, otel hizmetleri kapsamında kullanılmak üzere elektrikli ticari araç kullanımına başlanmıştır.

Ayrıca şirket genelindeki (Genel Müdürlük, oteller ve lojmanlar vs.) elektrik tüketiminin tamamının, yenilenebilir elektrik enerji üretimi kapsamında lisanssız Güneş Enerjisi Santrali (GES) yoluyla temin edilmesi çalışmaları kapsamında, Gaziantep ilinde 2.475 kWp / 2.000 kWe güce sahip GES kurulumu için 7 Haziran 2024 tarihinde Bağlantı Anlaşmasına Çağrı Mektubu alınmıştır. Ayrıca, 2025 yılı içerisinde GES kurulumu gerçekleştirilerek, Şirket elektrik ihtiyacının tamamının üretilmesi hedeflenmiş ve 3.000 kWp güce sahip ilave kapasite için de başvurular yapılmıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

VakıfBank kredilendirme süreçlerinde "Çevresel ve Sosyal Etkilerin Yönetimi Politikası" kapsamında yenilenebilir enerji projelerini desteklemekte ve ÇSY sistemine bireysel krediler hariç tüm kredi portföyünü dahil etmeyi hedeflemektedir.

Banka ayrıca, 2024 yılında toplam kurulu güç miktarı 843 MW olan (734 MW GES ve 109 MW RES) 30 adet yenilenebilir enerji projesine (28 adet GES ve 2 adet RES) 13,7 milyar TL'nin üzerinde finansman desteği sağlamıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

2015 yılından bu yana katılım sağladığı CDP değerlendirmelerinde 2024 yılı İklim Değişikliği Programı'ndaki "A" notunu koruyan Vakıfbank, böylece CDP'nin 2024 Global A Listesi'nde yer almıştır.

Sustainalytics tarafından yapılan 2024 yılı değerlendirmesinde ise "24,4" puan alan Vakıfbank, "Orta ESG Riski" grubunda bulunmaktadır.

ZİRAAT BANKASI

26.000 çalışanı ve 1.781 şubesi ile Ziraat Bankası, 2024 yıl sonu itibarıyla 100,64 milyar TL net kâr ve 5,4 trilyon TL toplam aktif büyüklük elde ederken, müşterilerine sağladığı nakdi kredilerin toplamı 2,8 trilyon TL'yi aşmıştır.

Yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve çevre dostu tarım uygulamalarına yönelik kredilerini artıran Ziraat Bankası, 2024 yılı içerisinde 500 milyon ABD doları tutarında sürdürülebilirlik tahvili ihracı gerçekleştirmiş ve 1,7 milyar ABD dolarlık sendikasyon kredisi ile sürdürülebilir tarımı ve dış ticareti finanse etmiştir.

Banka ayrıca, Çevresel ve Sosyal Etki Yönetimi Sistemi kapsamında 2024 yılı içerisinde toplam 46 projeyi değerlendirmiştir.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi

Ziraat Bankası, 2024 yılı için Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Sistemi (YEK-G) Sertifikası almış ve Türkiye genelinde hizmet birimlerinin elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla, Kayseri İli, Pınarbaşı İlçesi'nde, "Ziraat 1-2-3 Güneş Enerji Santrali (GES)" projesi için hazırlık çalışmalarına başlamıştır. 2025 yılında tam kapasite ile faaliyete geçmesi planlanan santrallerin toplam kurulu gücü toplam 53 MWe / 64 MWp olup yıllık toplam 126.000.000 kWh elektrik enerjisi üretmesi öngörülmektedir.

Ziraat Bankası'nın 2023 yılında konum bazlı toplam emisyon değeri 189.899,45 tCO_2e olarak hesaplanırken, 2024 yılında bu değer 140.815,28 tCO_2e seviyesine düşmüş ve 49.084,17 tCO_2e'lik bir azaltım sağlanmıştır.

Ayrıca, YEK-G Sertifikası ile toplam emisyonların %43,38'ini oluşturan Kapsam 2 emisyonları dengelenmiş ve piyasa bazlı Kapsam 2 emisyonları sıfıra indirilmiştir.

Temiz Enerji Yatırımları

Ziraat Bankası, GES kredileri başta olmak üzere enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kredilerini kapsayan çevresel kredi ürünleri ile 2024 yıl sonu itibarıyla toplam 58 milyar TL kredi kullandırımı gerçekleştirmiştir.

Banka ayrıca, tarımsal yenilenebilir enerji yatırımları kredileriyle tarımsal üretimin karbon ayak izini azaltmakta, basınçlı sulama kredileriyle tarım sektörünün iklim adaptasyonuna katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda, tarımsal faaliyette bulunan üreticilerin, kendi üretim kapasiteleriyle uyumlu olmak kaydıyla, enerji ihtiyaçlarını yenilenebilir enerji kaynaklarından üretmek için gerekli olan sistem kurulumuna yönelik kredi taleplerinin karşılanmasına yönelik Tarımsal Yenilenebilir Enerji Yatırımları Kredisi kapsamında, 2024 yılı içerisinde 383 üreticiye 286 milyon TL kredi kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Ziraat Bankası Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. Bankanın CDP İklim Değişikliği Skoru ise 2024 yılında da "B" olarak korunmuştur.

YATIRIM BANKALARI

TÜRK EXIMBANK

Türkiye'nin resmi ihracat destek kuruluşu olan Türk Eximbank, Genel Müdürlüğünün yanı sıra, 3 bölge müdürlüğü, Türkiye genelinde ise 24 şube ve 7 irtibat ofisi ile 873 çalışanıyla hizmet vermektedir. Bankanın toplam aktif büyüklüğü 2024 yılı sonunda 870 milyar TL'ye ulaşırken, net dönem karı 34,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılında sürdürülebilirlik kapsamındaki toplam yatırımlar 132.590.396 milyon TL olurken, sürdürülebilirlik odaklı Ar-Ge ve inovasyon yatırımları 2.119.787 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Türk Eximbank ilgili yılda ayrıca, IBRD, AIIB ve CEB kredi talepleri kapsamında 353 adet kredi başvurusunu çevresel ve sosyal risk açısından değerlendirmiştir. Bu kapsamda 197 ihracatçı firmaya, toplamda 335 milyon ABD doları tutarında kredi desteği sağlamıştır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Türk Eximbank'ın kredi tahsis süreçlerinde, ihracatçı firmalara yönelik olarak çevresel ve sosyal risk değerlendirmesi yapılmakta olup, bankanın temel faaliyet alanı ihracatın desteklenmesi olduğundan, fosil yakıt ihracatına yönelik bir pozisyonun bulunmaması doğal bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Türk Eximbank, Türkiye'nin 2053 Net Sıfır vizyonu doğrultusunda; iklim değişikliğiyle mücadele, uyum stratejileri, kurumsal dirençlilik alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Karbon Ayak İzi

Türk Eximbank'ta, 2023 yılında 1.567.519,06 kWh olan yenilenebilir olmayan elektrik tüketimi, 2024 yılında 2.476.126,53 kWh seviyesine ulaşmıştır. Banka enerji

tüketimlerini yenilenebilir enerjiyle azaltmak amacıyla 2024 yılında 158.000 kWh I-REC sertifikalı yenilenebilir enerji alımı satın alımı gerçekleştirmiştir.

Doğrudan enerji tüketimi, 2022 yılında 1.265.543,590 kWh iken 2023 yılında %6,02 artışla 1.341.702,496 kWh'e, 2024 yılında ise bir önceki yıla göre %7,08 azalışla 1.246.700 kWh'e gerilemiştir.

Temiz Enerji Yatırımları

SKDM kapsamında ihracatçılara kullandırılmak üzere 2024 yılında sürdürülebilirlik temalı 3,6 milyar ABD doları fon sağlayan Türk Eximbank ayrıca, yenilenebilir enerji üretimi ve yeşil dönüşüm yatırımlarını desteklemek amacıyla, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve AIIB garantisiyle 10 yıl vadeli, 285,7 milyon ABD doları tutarında bir sendikasyon kredisi de sağlamıştır.

Raporlama yılı kapsamında banka ilaveten, Dünya Bankası'nın (IBRD) garantisi ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın kontrgarantisi altında, toplam 1 milyar Euro tutarındaki sendikasyon kredisi yapısındaki "Türkiye Yeşil İhracat Projesi" kredi sözleşmesini imzalamıştır. Söz konusu kaynaklar, yenilenebilir enerji ve yeşil yatırımlar için ihracatçı firmalara sunulmuştur.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Türk Eximbank, CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzeri derecelendirmeler de mevcut değildir.

TÜRKİYE KALKINMA VE YATIRIM BANKASI (TKYB)

2024 yılında 348 çalışanıyla kalkınma bankacılığı, yatırım bankacılığı ve Türkiye Kalkınma Fonu olmak üzere üç temel alanda faaliyetlerini sürdüren TKYB, aktiflerini geçen yılın aynı dönemine göre %13,9 artırarak, 153,6 milyar TL'ye ulaştırmıştır. Banka'nın toplam aktiflerinin %62'sini oluşturan kredileri ise, 2024 yılı sonunda geçen yılın aynı dönemine kıyasla %13 artarak 94,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. TKYB 2024 yıl sonu net kârını 6.168 milyon TL olarak açıklamıştır.

17 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'nın 15'ine doğrudan veya dolaylı olarak katkı sağlayan ve bu amaçlarla bağlantılı kredilerinin toplamı 2,6 milyar ABD dolarına ulaşan TKYB, 2024 yılında Türkiye'nin ilk düşük karbonlu ekonomiye geçiş tahvili, ilk sosyal sukuk ve ilk buğday fiyatına endeksli sukuk ihraçlarını gerçekleştirmiştir.

Çevresel sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği ile mücadele çerçevesinde, Banka'nın kredi portföyünün büyük bölümü sürdürülebilirlik odaklı projelere yönlendirilmiştir. 2024 yıl sonu itibarıyla TKYB'nin kredi portföyünün %96'sı sürdürülebilirlik temalı kredilerden oluşmaktadır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

TKYB'nin portföyünde kömür termik santrali yer almamakta olup, 19.01.2024 tarihli Yönetim Kurulu kararı kapsamında banka yeni kömür projelerini finanse etmemeyi de taahhüt etmektedir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda TKYB, 2050 net sıfır taahhüdünde bulunmaktadır.

Karbon Ayak İzi

TKYB 2050 net sıfır taahhüdü doğrultusunda:

- Sera gazı emisyonlarını takip etmek için ISO 14064 karbon ölçüm sistemi kurmuş,
- SBTi uyumlu olarak azaltım hedefleri belirlemiş ve taahhüt vermiş,
- Finanse edilen projelerde yıllık CO_2e azaltımı hesaplamaları başlatmış, I-REC ve benzeri sertifikasyonlarla elektrik enerjisini yenilenebilir kaynaklardan temin etmiş,
- Kapsam 1 ve 2 emisyonlarını doğrudan, dolaylı emisyonları ise dolaylı azaltım planları aracılığıyla yönetmeyi hedeflemiştir.

2024 yılı içerisinde finanse edilen yenilenebilir enerji kapasitesi yıllık bazda %4,6 oranında artarken, bu projeler aracılığıyla yaklaşık 4,2 milyon ton CO_2e/yıl sera gazı emisyon azaltımı sağlamıştır.
2024 yılı Ekim ayında PCAF üyesi olan Türkiye'deki ikinci Banka olan TKYB, 2020'den bu yana Kapsam 2 emisyonlarını Uluslararası Yenilenebilir Enerji Sertifikası (I-REC) aracılığıyla dengeleyerek karbon nötrlüğünü korumaktadır.

2024 yılı sonu itibarıyla Banka ayrıca, Türkiye'nin toplam yenilenebilir enerji kurulu gücünün %7'sine doğrudan veya dolaylı finansman katkısı sunmuş, bu kapsamda 4,2 milyon ton CO_2 emisyonunun engellenmesini sağlamıştır.

Net sıfır hedeflerine ulaşmak için TKYB, Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin "İklim Hedefli Hızlandırma Programı"na olan üyeliğini 2024 yılında da sürdürmüş ve SBTi doğrultusunda emisyon azaltım stratejilerini somutlaştırmıştır. Bu kapsamda, 2035 yılına kadar Kapsam 1 emisyonlarının 2023 yılına kıyasla %40, 2050 yılına kadar ise %100 azaltılmasını hedeflemektedir.

Temiz Enerji Yatırımları

2024 yılı boyunca toplam yaklaşık 4 GW (3.691 MW) kurulu gücün finansmanını sağlayan TKYB portföyünün %68'ine tekabül eden kısım, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanındaki projelerden oluşmaktadır.

TKYB tarafından ayrıca, Dünya Bankası ve Temiz Teknoloji Fonu (CTF) ile 16 Mayıs 2024 tarihinde imzalanan anlaşmalarla, Türkiye'deki dağıtık güneş enerjisi projeleri için 300 milyon avro ve batarya enerji depolama sistemlerinin finansmanı için 15 milyon ABD doları tutarında kredi sağlanmıştır.

Banka, iklimle bağlantılı faaliyetler için uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarından uygun vadeli kaynaklar sağlamaktadır. Bu noktada, öne çıkan finansmanlar ise şunlardır:

- KfW ile imzalanan 3,67 milyar TL tutarında iklim kredisi ve 370 milyon TL hibe anlaşması,
- JBIC ile 7,1 milyar TL tutarında "Green 4" kredisi, IsDB ile gıda güvenliği yatırımlarına yönelik 3,5 milyar TL kaynak anlaşması.
- OPEC Fund ile imzalanan 1,8 milyar TL tutarındaki kredi anlaşmasıyla, depremden etkilenen ve öncelikle tarım ve gıda üretimi sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerin yatırım ve işletme sermayesi ihtiyaçlarının finansmanına destek sağlanmıştır.
- Dünya Bankası ile imzalanan 7,34 milyar TL ve 7,06 milyar TL tutarındaki kredi anlaşmasıyla Türkiye'deki sanayi sektörünün karbon emisyonunu azaltma projeleri desteklenmeye başlanmıştır.
- Dünya Bankası ile imzalanan anlaşmayla, batarya enerji depolama sistemlerinin finansmanı için 11,01 milyar TL kredi, 529,3 milyon TL kredi ve 52,9 milyon TL hibe sağlanmıştır.

Bu kaynaklar, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve sosyal etki projelerinde kullanılmaktadır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

TKYB, 2024 değerlendirmesinde Sustainalytics'ten "12,4 – Düşük ESG Riski" notu almıştır. Bu kapsamda banka, 2024 yılında "ESG Industry Top Rated" ve "ESG Regional Top Rated" unvanlarını elde ederek, bu unvanları almaya hak kazanan 50 banka arasında yer almıştır.

Bankanın CDP İklim Değişikliği Programı raporlaması kapsamında 2024 yılında notu ise "B" olmuştur.

TÜRKİYE SINAİ VE KALKINMA BANKASI (TSKB)

İştirakleri ile toplam 795 çalışanı ve İstanbul ve Ankara'da olmak üzere 2 şubesiyle hizmet veren TSKB, 2024 yılı sonunda 10 milyar TL'yi aşan net kâra ve 231,3 milyar TL aktif büyüklüğe ulaşmıştır. Banka, 166.418 milyon TL'lik kredi portföy hacmine sahiptir.

2021-2030 yılları arasında SKA bağlantılı 10 milyar ABD doları ve üzerinde finansman sağlamayı hedefleyen TSKB, 2021 yılından bu yana toplam 5,2 milyar ABD doları kullandırım ile hedefin %52'sini tamamlamıştır.

2024 yılında ayrıca, iklim ve çevre bağlantılı SKA'lara katkı sağlayan kredilerin toplam kredi portföyü içindeki payı %58 olarak gerçekleşirken, yılında SKA bağlantılı kredilerin toplam portföy içerisindeki oranı ise %92 olmuştur.

İlaveten, 2024-2030 yılları arasında 4 milyar ABD doları ve üzerinde iklim finansmanı sağlamayı amaçlayan TSKB, 2024 yılında toplam 720 milyon ABD doları kullandırım ile hedefin %18'ini tamamlamıştır. Bu kapsamda, Banka 2024 yılında IBRD, AFD, CDP, ITFC, EBRD ve IFC olmak üzere 6 farklı kurum ile yenilenebilir enerji, deprem etkilerini onarma, depremden etkilenen firmaların yeşil dönüşümü, iklim değişikliği ile mücadele ve kadın istihdamı temalarında toplam 715 milyon ABD doları tutarında kaynak anlaşması imzalamıştır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Düzeyi

Banka 2021 yılında yayımladığı İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum Politikası bağlamında, yeni kurulacak kömür yakıtlı termik santral ve elektrik üretim amaçlı kömür madenciliği yatırımlarını finanse etmeyeceğini taahhüt etmiştir. TSKB, 2024 yılı Ocak ayında ilgili politikasının kapsamını güncelleyerek, kömür yakıtlı termik santralleri ve elektrik üretimi amacıyla yapılacak kömür madenciliği alanlarında ilave kapasite artışı yatırımlarını da finanse etmeyeceğini açıklamıştır.

TSKB, SBTi ve NZBA nezdinde verdiği net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda 2035 yıl sonuna kadar kömür finansmanını sonlandıracağını taahhüt etmiştir.

"Net Sıfır" Hedef Tarihi

TSKB, 2022 yılında UNEP FI Net-Sıfır Bankacılık Birliği'nin imzacısı olmuş ve 2050 yılında net sıfır emisyon konumuna ulaşma hedefini ortaya koymuştur.

Karbon Ayak İzi

TSKB, NZBA imzacısı sıfatıyla verdiği net sıfır taahhüdünün bir gereği olarak 2023 İklim Raporu'nda 2030 yılına yönelik ara dönem sektörel emisyon azaltım hedeflerini açıklamış olup, 2025 yılında diğer karbon yoğun sektörler için de hedef belirlemeyi planlamaktadır.

Banka, net sıfır emisyon hedeflerine ulaşma yolunda, SBTi ile iş birliği yaparak yakın dönem bilim temelli Kapsam 1, 2 ve 3 hedeflerini belirledi. Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları, operasyonel faaliyetlerin yürütüldüğü İstanbul Genel Müdürlük Binası ve Ankara Kalkınma Üssü'nü kapsamaktadır. Ankara Kalkınma Üssü, 2021 baz yılında faaliyette bulunmadığından ve 2024 yılında ilk kez 1 tam raporlama yılı boyunca faaliyet gösterdiğinden sera gazı envanteri sınırlarına bu yıl dâhil edilmiştir.

TSKB'nin Kapsam 3 hedefleri, Banka toplam aktiflerinin %53'üne denk gelmekte olup, kredi ve yatırım portföyünün %70'ini kapsıyor.

Banka'nın SBTi kılavuzlarına göre belirlenen ve 2030 yılına kadar ulaşılması öngörülen sektörel dekarbonizasyon hedefleri, NZBA 2030 yılı ara hedeflerinin temelini de oluşturmaktadır. Hedefler, 2023 yılında SBTi tarafından onaylanmış olup, TSKB Yönetim Kurulu'nun da onayı ile net sıfır emisyon hedeflerine ulaşmak için takip edilecek yakın dönem yol haritası belirlemiştir.

Bu çerçevede, Kapsam 1 sera gazı emisyonlarının 2021 baz yılından 2035'e kadar %63 oranında azaltılmasını hedefleyen TSKB, SBTi kılavuzları ile uyumlu olarak Kapsam 2 emisyonları için açıkladığı ve 2021 yılından 2030 yılına kadar %100 yenilenebilir enerji tedarik etme taahhüdü kapsamında satın alınan enerjinin iklim değişikliği üzerindeki etkisini azaltmayı ve bu uygulamayı 2030 yılı sonrasında da devam ettirmeyi amaçlamaktadır.

Temiz Enerji Yatırımları

2024 yılında yenilenebilir enerji projelerinin Banka toplam kredi portföyü içindeki payı %30'dur. Banka'nın finansmanında yer aldığı 476 adet yenilenebilir enerji projesinin (HES:98, RES:95, GES:237, Arazi/Çatı GES:47, JES:18, Biyokütle/Atık:28) toplam kurulu gücü 9.294 MW olup (HES:3.868MW, RES:2.711MW, GES:1.811MW,

Arazi/Çatı GES:425MW, JES:655MW, Biyokütle/Atık:250MW), 2024 yıl sonu itibarıyla Türkiye'nin yenilenebilir enerji toplam kurulu gücünün %14'ünü temsil etmektedir. Bugüne kadar finansmanında yer alınan yenilenebilir enerji projelerinin emisyon azaltım katkısı ise yaklaşık 14 milyon ton CO_2e seviyesine ulaşmıştır.

TSKB tarafından finansman sağlanan yenilenebilir enerji projelerinin adet bazında %91'i, kurulu güç bazında ise %94'ü 2024 yıl sonu itibarıyla üretime başlamıştır. Böylece faaliyete geçen projelerin toplam kurulu gücü 8.719 MW'a ulaşmıştır. 2003-2024 yılları arasında TSKB tarafından finansman sağlanan yenilenebilir enerji projelerinin toplam yatırım tutarı 13-14 milyar ABD doları olurken, bu projeler için Banka tarafından taahhüt edilen kredi tutarı 6 milyar ABD doları mertebesinde gerçekleşmiştir.

TSKB 2024 yılında çatı GES, arazi GES segmentinde de projelere finansman sağlamaya devam etmiştir. Bu kapsamda; 29 adet toplam 167 MW kurulu güce sahip çatı GES ve 18 adet toplam 258 MW kurulu gücünde arazi GES yatırımına finansman sunulmuştur.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

TSKB, 2024 yılında Sustainalytics'ten "7,4 – Göz Ardı Edilebilir ESG Riski" notu almıştır. Bu not ile banka, Türkiye'de 1., 98 global kalkınma bankası arasında 15., global bankacılık sektöründe 18., Sustainalytics tarafından değerlendirilen 15 bine yakın kurum arasında ise 70. sıraya yerleşmiştir.

TSKB'nin CDP İklim Değişikliği Programı raporlaması kapsamında 2024 yılında notu ise "B" olmuştur.

SONUÇ

Özel ticari bankalar, kamu bankaları ve yatırım bankalarının yayınladığı raporlar çerçevesinde değerlendirildiğinde, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğiyle mücadele alanındaki faaliyetlerin yıllar itibariyle farklı ölçeklerde gelişme kaydettiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, geçmiş raporlama dönemleriyle karşılaştırıldığında, 2024 yılında bu süreçlerin ivmesinde kısmi bir ilerleme olduğu da gözlemlenmektedir.

Önceki raporlama dönemine kıyasla, Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon taahhüdüyle paralel biçimde, portföylerini genellikle 2050 yılına kadar net sıfır hedefiyle uyumlu hale getireceğini beyan eden bankalar arasına 2024 yılında QNB Türkiye de dahil olmuştur. Bu doğrultuda, raporda incelenen 17 bankadan 13'ünün net sıfır hedefiyle uyumlu bir şekilde hareket etmeye devam ettiği tespit edilmektedir.

Bankaların finansman tercihlerinin, sermayeyi düşük karbonlu teknolojilere yönlendirerek enerji dönüşümünü hızlandırdığı ve Paris Anlaşması'nın 1,5°C hedefi doğrultusunda iklim hareketine somut katkı sunduğu bilinmektedir. Ancak, bir önceki raporlama dönemi ile karşılaştırıldığında, 2024 yılı içinde yeni kömür projelerinin finansmanını durduracağını beyan eden başka bir bankanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Mevcut durumda, incelenen 17 bankadan 11'i kömür karşıtı politikalarını korumaya devam etmektedir.

Benzer şekilde, bankaların kömür projelerine finansman sağlamayı sonlandırması, yeni kömür yatırımlarının önünün kesilerek emisyon artışının sınırlandırılması açısından kritik öneme sahip olmasına rağmen, mevcut kömür portföyünden çıkacağını açıklayan banka sayısı da geçtiğimiz bir sene içerisinde değişiklik göstermemiştir. Mevcut durumda, rapora konu 17 bankadan yalnızca 6'sı kömür projelerinin finansmanını sonlandıracağını taahhüt etmektedir.

Öte yandan, uzun vadeli net sıfır hedeflerini destekleyici nitelikte olan, karbon ayak izinin azaltılması çabaları kapsamında bankaların ara hedefler açıklaması ve temiz enerji yatırımları ekseninde yenilenebilir enerji projelerinin toplam kredi portföyü içerisindeki payının yıllar içerisinde artma eğilimi gösteriyor olması 2024 yılında yaşanan diğer olumlu gelişmeler arasında yer almıştır.

Benzer şekilde, bankaların karbon ayak izi ve sürdürülebilirlik performanslarının yıllar içindeki gelişiminin değerlendirilmesi ve takibi için kullanılan CDP ve Sustainalytics raporlamalarının 2024 yılı sonuçları göstermiştir ki, bankaların büyük çoğunluğu bir önceki yıldaki çevresel şeffaflık ve performansını koruma-ya devam etmektedir. Bu kapsamda, 4 bankanın CDP iklim değişikliği raporlamasında skorunu yükselttiği ve mevcut durumda 7 bankanın 2024 yılında "CDP

Global A Listesi"nde yer aldığı görülmektedir. Sustainalytics raporlamalarında ise, bir önceki yıla kıyasla yalnızca 2 bankanın skoru gerilemekle birlikte, mevcut durumda 3 banka düşük risk, 1 banka ise gözardı edilebilir risk grubunda yer almıştır. Bu tablo bankaların sürdürülebilirlik ve çevre alanındaki çabalarını vurgularken, iklim değişikliğiyle ilişkili risklerin tespit edilmesi ve yönetilmesine dair iyileştirilmesi gereken fırsatların mevcudiyetinin de bir kez daha altını çizmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin en büyük 17 bankasının iklim değişikliğine yaklaşımının değerlendirildiği rapor serisinin 2024 yılı değerlendirmesi özetle vurgulamaktadır ki; ortaya çıkan tabloda, geçtiğimiz yıl sonu itibarıyla Türkiye bankacılık sektörü, net sıfır ve sürdürülebilirlik hedeflerine uyum çerçevesinde sınırlı ilerleme kaydetmiştir. QNB Türkiye'nin net sıfır grubuna katılması ve yenilenebilir enerji yatırımlarının artması, sektördeki olumlu gelişmeler arasında yer almaktadır. Ancak kömür finansmanından çıkış konusunda yeni taahhütlerin iki özel ticari banka ile sınırlı olması, dönüşüm sürecinin özellikle kamu bankacılığı ayağında hızlandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Yine de mevcut durumda kömür finansmanından çıkışta HSBC ve ING gibi küresel aktörlerin kömürden çıkış planlarını kamuoyu ile paylaşması sektöre olumlu sinyaller göndermektedir. Bu doğrultuda, Türkiye'deki bankaların da ara hedeflerini netleştirmesi ve düşük karbonlu yatırımlarını arttırması, Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşmasında kritik öneme sahip görülmektedir.

BANKALARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE YAKLAŞIMI GENEL GÖRÜNÜMÜ

Banka adı	Yeni kömür projelerini finanse etmeme	Mevcut kömür projelerinden çıkış tarihi	Net-sıfır hedefi	Net-sıfır hedef tarihi
ÖZEL TİCARİ BANKALAR				
AKBANK	✓	2040	✓	2050
DENİZBANK	✗	✗	✗	✗
GARANTİ BBVA	✓	2040	✓	2050
HSBC TÜRKİYE	✓	✗	✓	2050
ICBC TÜRKİYE	✗	✗	✗	✗
ING TÜRKİYE	✓	✗	✓	2035
TÜRKİYE İŞ BANKASI	✓	2040	✓	2050
ŞEKERBANK	✓	✗	✗	✗
QNB TÜRKİYE	✓	2032	✓	2050
TEB	✓	2030	✓	2050
YAPI KREDİ	✓	✗	✓	2050
KAMU BANKALARI				
HALKBANK	✗	✗	✓	2050
VAKIFBANK	✗	✗	✓	2050
ZİRAAT BANKASI	✗	✗	✗	✗
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI				
TÜRK EXIMBANK	N/A	N/A	✓	2053
TKYB	✓	N/A	✓	2050
TSKB	✓	2035	✓	2050

350

SEFİA
Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği

Araştırma Tarihi: Ekim 2025

350turkiye.org